

គ្រប់រាជ ពីរឃនទិន្នន័យ

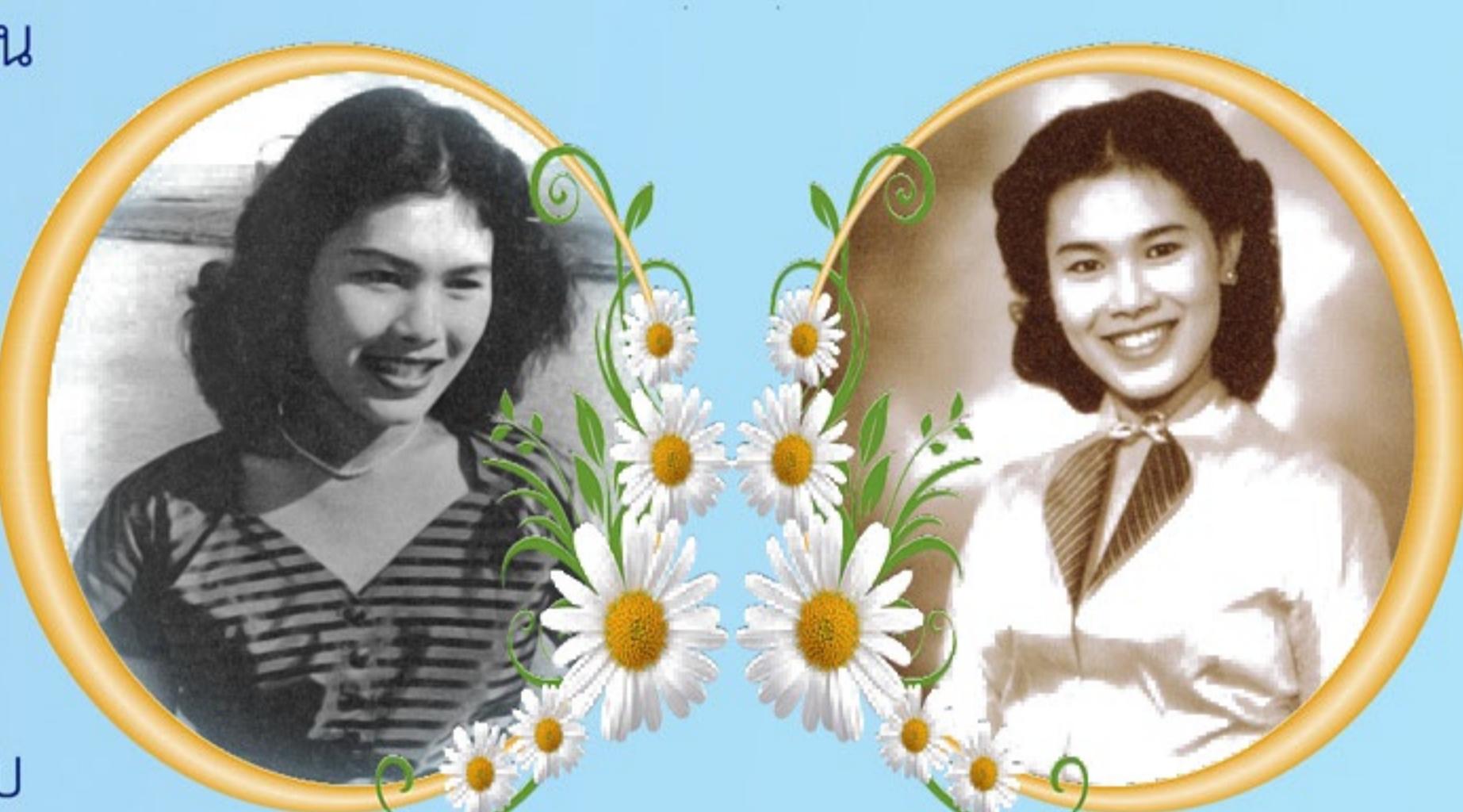
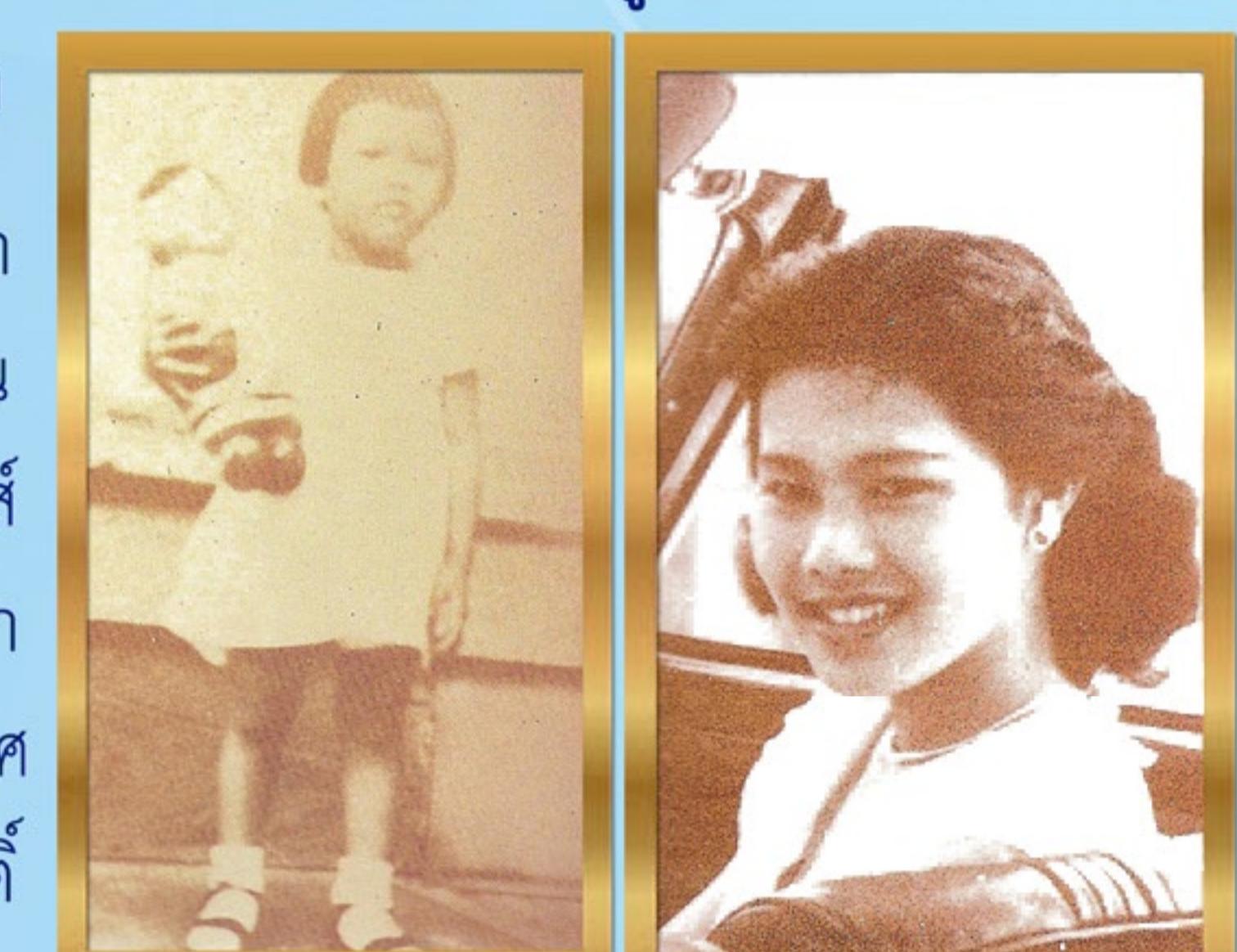

พระราชนิรัตติ

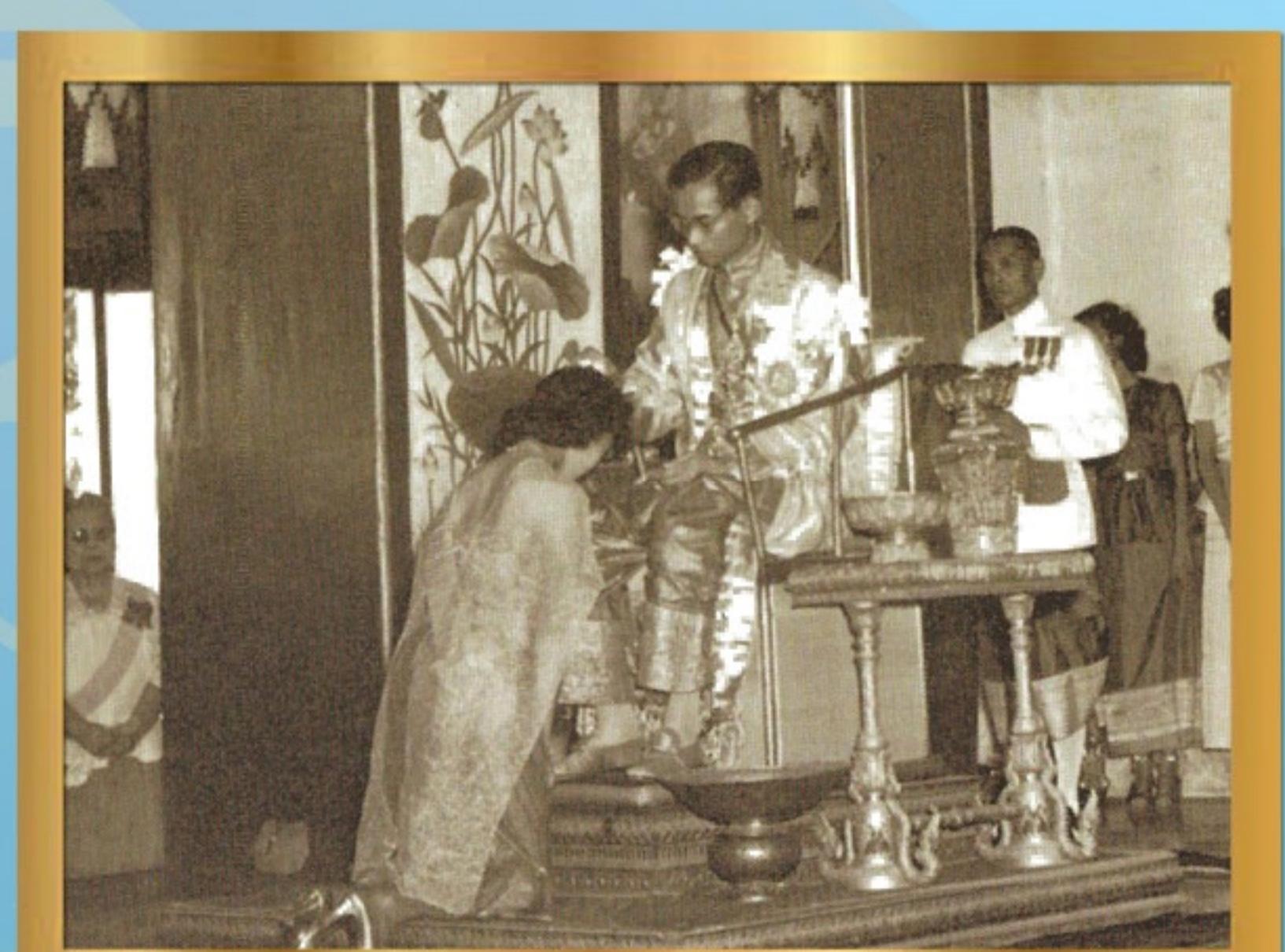
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นพระอธิชาตของ พลเอกพระวรวงศ์เรือกรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ(หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร) กับ หม่อมหลวงบัว กิติยากร ทรงพระราชนิพัทธ์ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้เป็นครีแท่งกิติยากร” และมีฐานันดรศักดิ์เป็นหม่อมราชวงศ์หญิง

พุทธศักราช ๒๔๘๙ หม่อมเจ้า นักขัตรมงคล ได้รับแต่งตั้งให้เป็น อัครราชทูต ประจำสำนักเซนต์เจมส์ ประเทศอังกฤษ ได้ทรงพาโอรสสิริดา ทั้งหมดไปด้วย ระหว่างที่พำนักในประเทศไทย อังกฤษ หม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ ได้ศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ควบคู่ไปกับการเรียนเปี่ยมใน กับคุณพิเศษแต่อยู่ที่ ประเทศอังกฤษมานานนัก หม่อมเจ้านักขัตรมงคล ก็ทรงย้ายไปเป็นอัครราชทูต ที่ประเทศไทยแทนmark และ ประเทศฝรั่งเศส ตามลำดับ

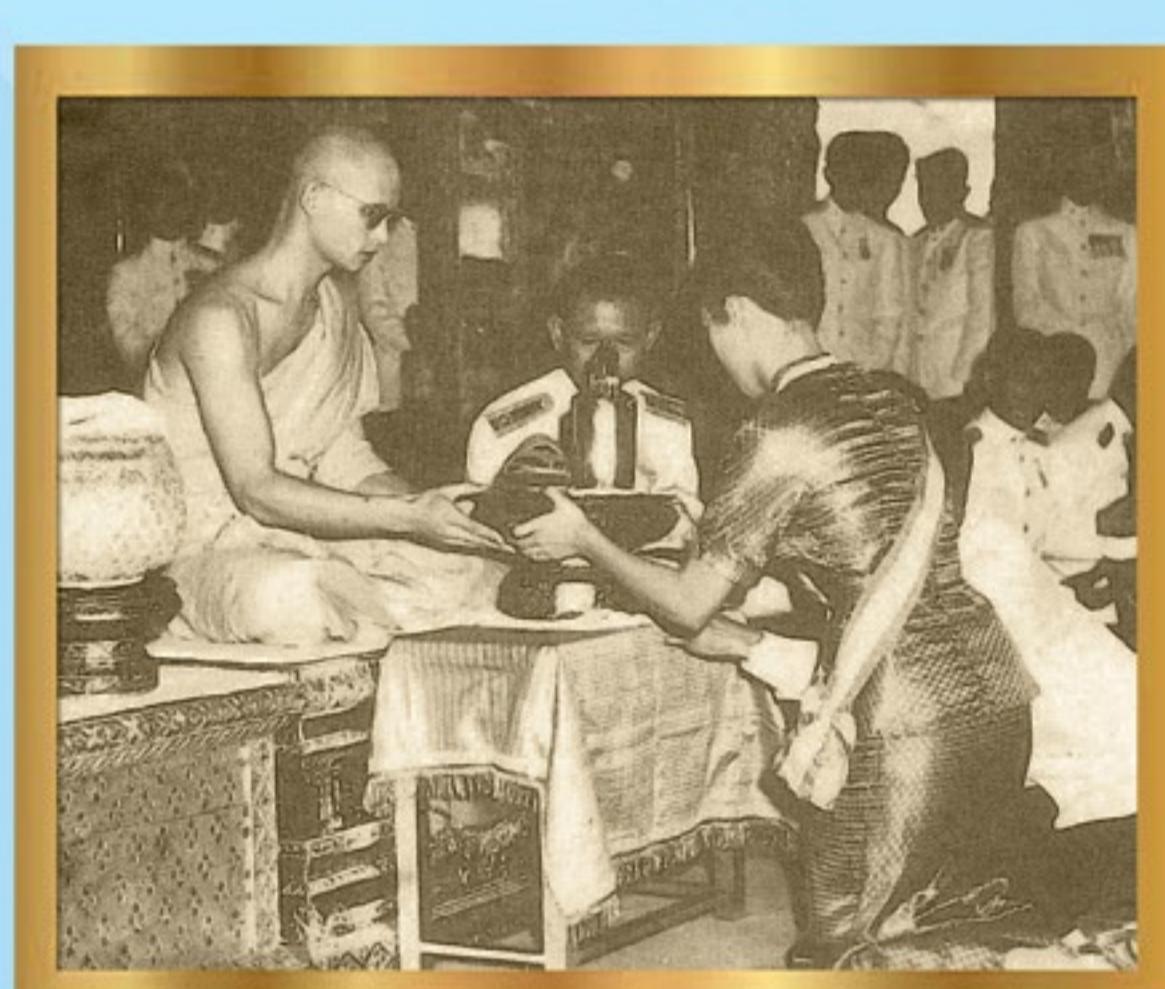

พุทธศักราช ๒๔๙๑ หม่อมเจ้า นักขัตรมงคลและครอบครัว ได้รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งโปรดเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์ จากประเทศไทยเดินทางกลับมากรุงปารีส เพื่อทอดพระเนตรโรงงานทำกระดาษอยู่เนืองๆ เป็นเหตุให้ทรงคุ้นเคยและต้องพระราช อัญเชิญกับหม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์

ดังนั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่ประเทศไทย เชื่อว่าเป็นเดือนตุลาคม และทรงเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หม่อมหลวงบัว และหม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ จึงเข้าเฝ้าฯ ถวายการพยาบาลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เมื่อพระราชทานน้ำยาดื่ม สมเด็จพระราชนิพัทธิ์ ได้ทรงขอให้ หม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์พำนักระยะหนึ่ง ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต่อโดยทรงเป็นพระธุระ ดูแลที่พักและจัดการศึกษาให้

ณ วังสะปุทุม เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๑ โดยสมเด็จพระศรีสوارินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ทรงเป็นประธานในพิธีหม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ ได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระราชนิพัทธิ์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพระราชพิธี บรรณาธิการเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เฉลิมพระอิสริยยศสมเด็จพระราชนิพัทธิ์ เป็น สมเด็จ พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จออกทรงผนวชตามโบราณราชประเพณี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีเป็นแม่ลูกสาวเจ้าราชการแทนพระองค์ ตลอดเวลา ๑๕ วัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจต่างๆ

ด้วยพระปรีชาสามารถโดยเฉพาะทรงเป็นประธานในการประชุมองค์กร และการประชุมพิจารณาพระราชบัญญัติต่างๆ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เฉลิมพระนามว่าไรโยสมเด็จ พระบรมราชินีนารถ พระบรมราชินีนาถ

พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นับว่าเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระองค์ที่ ๒ ของประเทศไทยลำดับต่อจาก สมเด็จพระศรีพัชรินทราบ บรมราชินีนาถ ซึ่งทรงได้รับสถาปนาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

นับตั้งแต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงได้รับสถาปนา พระราชนิพัทธิ์ เป็น สมเด็จพระบรมราชินีแห่งประเทศไทย พระองค์ทรงมุ่งมั่น และมีพระวิริยอุตสาหะอย่างยิ่งในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นับปี การเป็นคุณานุประโยชน์แก่สังคม โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ด้วยน้ำพระราชกุศลที่ยังเปี่ยม ด้วยพระคุณธรรมและพระเมตตาธรรม เพื่อประโยชน์สุขแก่อาณาจักรราชอาณาจักรและ นำความเจริญพัฒนามาสู่บ้านเมือง

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

“...ทรงพอพระราชหฤทัยในพระราชภารกิจต่างๆ ในฐานะสมเด็จพระราชนีนี้
แต่ทว่า ทรงรักที่จะเป็นแม่มากที่สุด...”

พระราชเสาวนี

พระราบ陛下 ทราบดีว่าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชนนีนาถ

หลังพระราชนิรันดร์ทรงสมรส ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับไปประทับ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อทรงศึกษาต่อ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีได้มีพระสูตรกิจกรรมสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๔ และเมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรงเจริญพระชนมชาดี ๓ เดือน ทุกพระองค์ได้เสด็จนิวัติประเทศไทย หลังจากนั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีได้มีพระสูตรพระราชนิรันดร์ พระราชนิดา ตามลำดับอีก ๓ พระองค์คือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาชิราลงกรณ พุทธศักราช ๒๔๘๕ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคพุทธศักราช ๒๔๘๖ และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณลักษณ อัครราชกุมารี พุทธศักราช ๒๔๐๐

เป็นที่ทราบกันว่าพระราชนิยมกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในเบื้องต้นที่สำคัญ อันเป็นที่เชื่อถือ
สรรเสริฐของพสกนิกรทั่วไปคือ การเป็น “สมเด็จแม่” ของพระราชโอรสและพระราชธิดาทั้ง ๔ พระองค์ด้วยทรงເօພະຫຍ
ໃສในการเลี้ยงดูด้วยพระองค์เองอย่างใกล้ชิดสนิทสนมเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่แต่ละพระองค์ยังทรงพระเยว

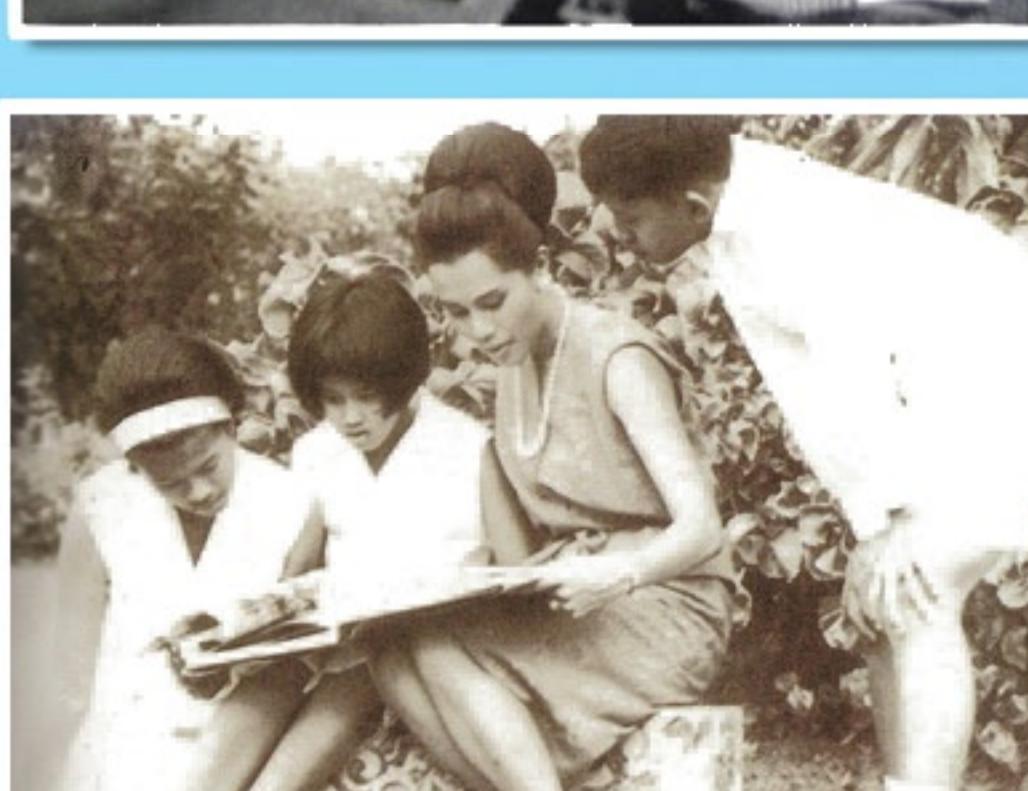
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุਮารีทรงเล่าถึงสมเด็จแม่ของพระองค์ในพระราชินพนธ์ “สมเด็จแม่กับการศึกษา” ไว้ว่า “...เวลาไหนที่พอจะมีเวลา ไม่มีพระราชกิจสมเด็จแม่ทรงใช้เวลาไปในการอบรมพวกราเมือง การอบรมทรงมีมาตรการหลายอย่าง ที่ได้ผลต้องยกตัวอย่างที่ตัวข้าพเจ้าอีกตามเคย เช่น เมื่อพี่เลี้ยงบ่นว่าข้าพเจ้าชนไม่ทราบว่าจะเลี้ยงอย่างไร จับใส่คอกก็ปืนคอกได้เกรงจะเป็นอันตรายก็ต้องผูกก็ทรงออกแบบตาข่ายคลุมเพื่อให้อยู่ในคอก ไม่ต้องผูก และก็ไม่เป็นอันตรายเมื่อข้าพเจ้าอาละวาด ก็เสด็จมาอาละวาดให้ดูจนข้าพเจ้างง ตะลึงและก็ทรงถามว่าทำแบบนี้ดีหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ดีก็ไม่ควรทำ...”

“...ตัวอย่างอีกข้อหนึ่งของการสอนให้รู้จักตัดสินใจด้วยตัวเองคือตอนที่เรียนเป็นโน้ต ข้าพเจ้าชอบแต่งเพลง เพราะ ๆ แต่เขี้ยวจีกซ้อม จึงเล่นไม่ได้สักทีต้องพยายามคุยกัน วิธีที่สมเด็จแม่ทรงจัดการกับข้าพเจ้าได้ผลคือแทนที่จะกำหนดเวลาซ้อม กลับกำหนดจำนวนบรรทัด (โน้ต) ที่จะต้องเล่นให้ได้ภายในวันหนึ่งจะใช้เวลาซ้อมนานเท่าไหร่ ข้าพเจ้าจะต้องรู้จักรูปแบบของให้ถูกต้อง...

...สรุปได้ว่าเรื่องการรับผิดชอบตนเองและความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นเรื่องที่ทรงเน้นมากเมื่อมีหน้าที่อะไรก็ต้องทำอย่างเต็มใจ..."

“...สมเด็จแม่ทรงอ่านหนังสือมาก มีทุกประเภท ไปไหนก็ต้องไปซื้อมาไว้ และทรงใช้หนังสือนั้นเป็นประโยชน์มากที่สุด...

...หนังสือที่อ่านเอามาเล่าบางทีก็เป็นนิทานธรรมชาติ หรือนิทานเรื่องชาดกในพหราสนานางทีก็เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ประวัติบุคคลสำคัญ และความรู้รอบตัวอื่น ๆ...

...เป็นที่ขบกันกันในครอบครัวว่า หนังสือธรรมดาก็ที่น่าเบื่อที่สุดในโลก พ่อสมเด็จแม่เล่า มั่นสนุกตื่นเต้นมีร沙ติขึ้นมาทันทีท่านจะเน้นระบายสีหยิบยกจับความที่
ร่าสูไปขึ้นๆ เล่า (หลกราชฯ ร่วมเพลย์ทีมฯ โรคฟ้าง) ทำให้ค้าง่ายไปต้องห่อ... ”

“...เรื่องของสุขภาพอนามัย พวกร้าบเจ้าต่อนเด็ก ๆ ถูกภาระระบบชีวิตเสียยิ่งกว่าอยู่โรงเรียนประจำไปเสียอีกตื้นแต่เข้าต้องเดินไปโรงเรียนเพื่อออกกำลัง วันไหนเป็นวันหยุดท่านต้องให้ออกไปอยู่ข้างนอกเพื่อรับอากาศบริสุทธิ์จะอุดอู้อยู่แต่ในบ้านไม่ได้ต้องอยู่กลางแจ้งให้มากที่สุด อาหารการกินก็ต้องถูกหลักโภชนาการ ถ้ายังรับประทานได้คราวเที่ยวก็ต้องรักษาอย่างดี”

ประชาชนคนไทยคงประจักษ์โดยทั่วไป เพราะไม่ว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จฯ ไปแห่งใด หากเป็นการเสด็จฯ ที่ไม่ใช่ทางการแล้วก็จะทรงมีพระราชธิดาอยู่เคียงข้างเสมอ

ແມ່ນໂລດແຜ່ນໂຕ

“...ມີອຸ່ນສົມມັຍໜຶ່ງທີ່ສຕຣີທຳໄລກພາກັນຄືດວ່າກາຮອຍູ່ບ້ານເລີ່ຍງລູກເປັນກາຮກະທຳທີ່ລ້າສົມມັຍແລະ
ໄມ່ສໍາຄັງຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ໄລກເຮົາທຸກວັນນີ້ປະສົບປັບປຸງຫາອາຊູກຮວຍຮຸນແລະຄົນທີ່ຂົນເຂົ້າເກລີຍດໂລກ...”

...ດ້າຜູ້ເປັນມາຮາດແລະຄຣອບຄຣວເຫັນວ່າກາຮອບມູກໃຫ້ມີສຸຂພາພິທີ່ສົມບູຮົມນັ້ນສໍາຄັງ
ເຕັກແຫລ່ານັ້ນເມື່ອເຕີບໂທຂຶ້ນກີ່ຈະເປັນພລເມືອງດີເປັນກຳລັງທີ່ເຂັ້ມແຂງຂອງປະເທດຈີຕ່ອໄປ...”

ພຣະເຊາວນີໍ
ໃນສມເດືອນການເຈົ້າສົກລົດ ພຣະບານກຳນົມກາ

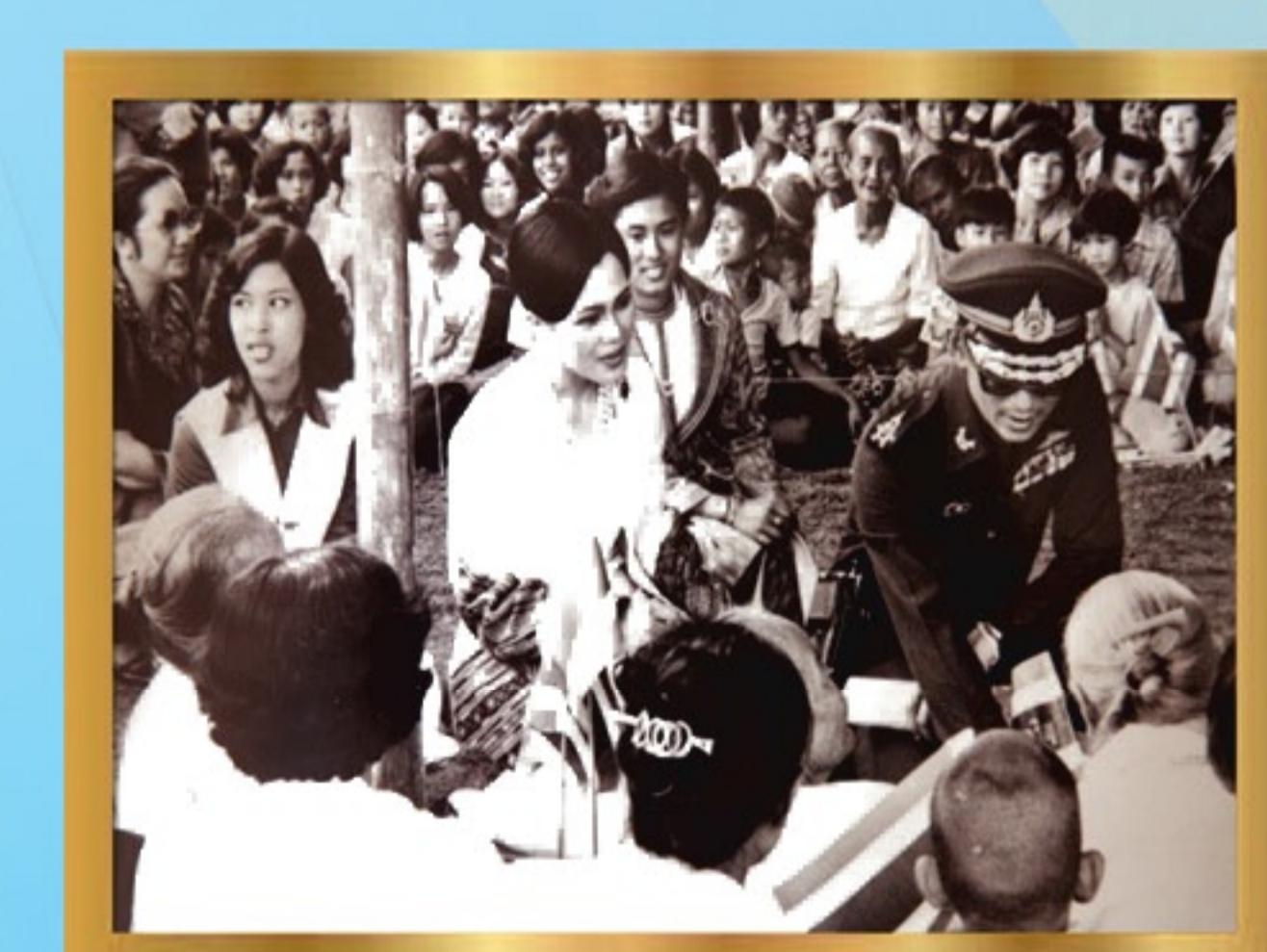
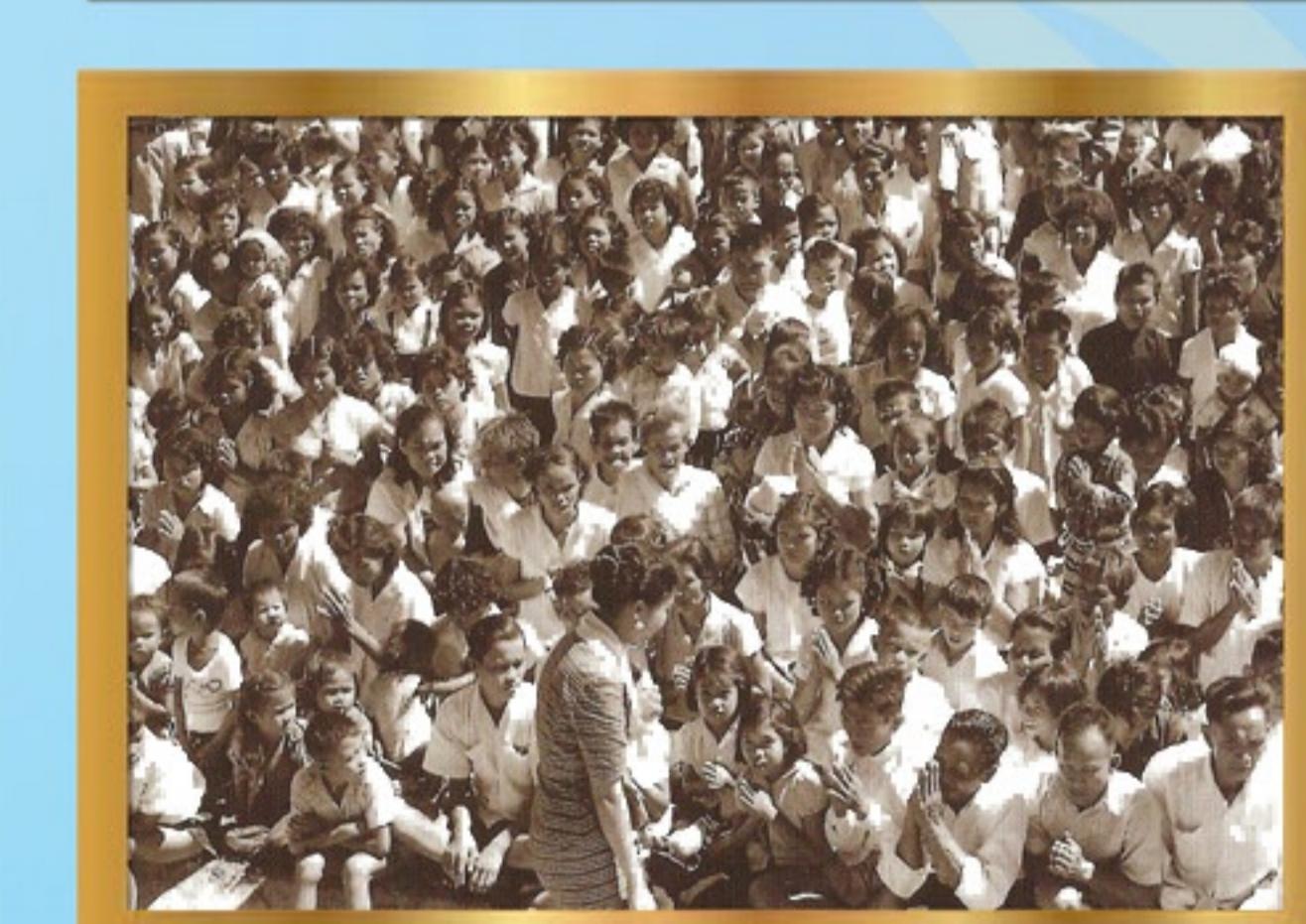
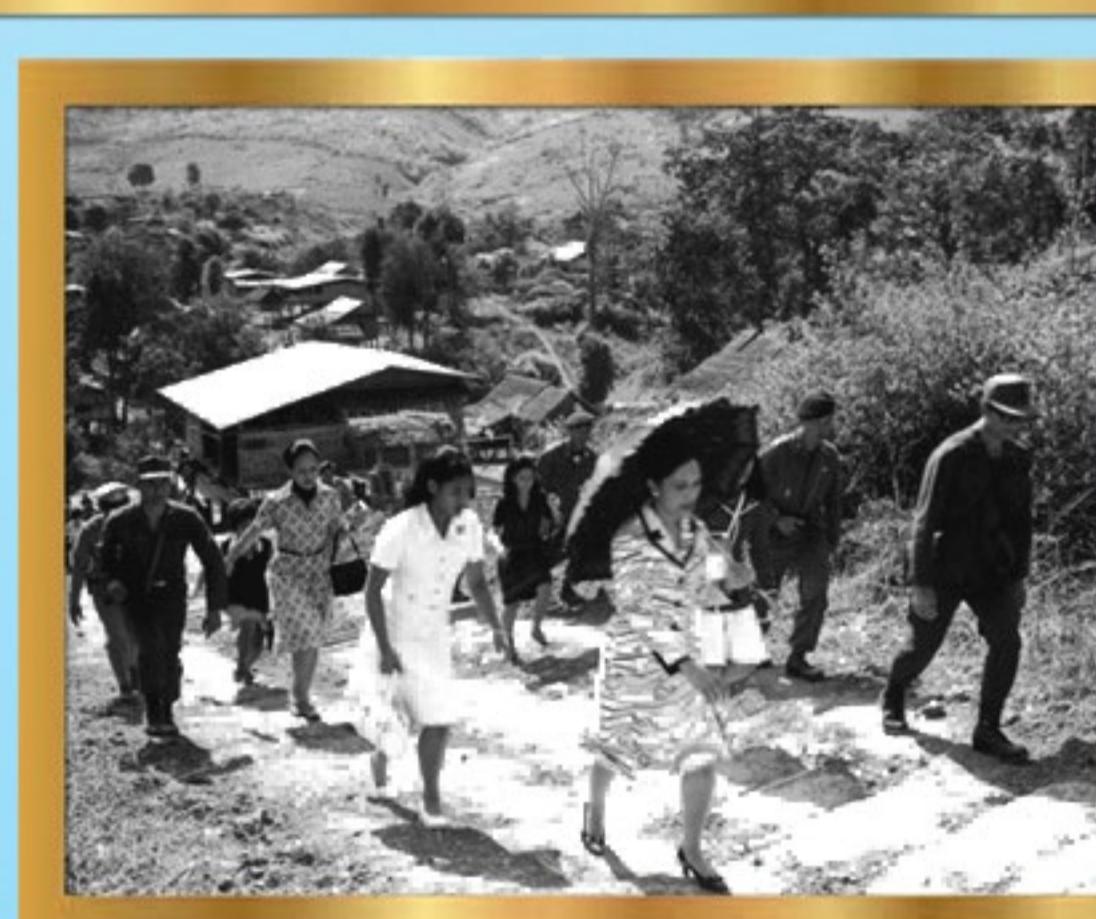
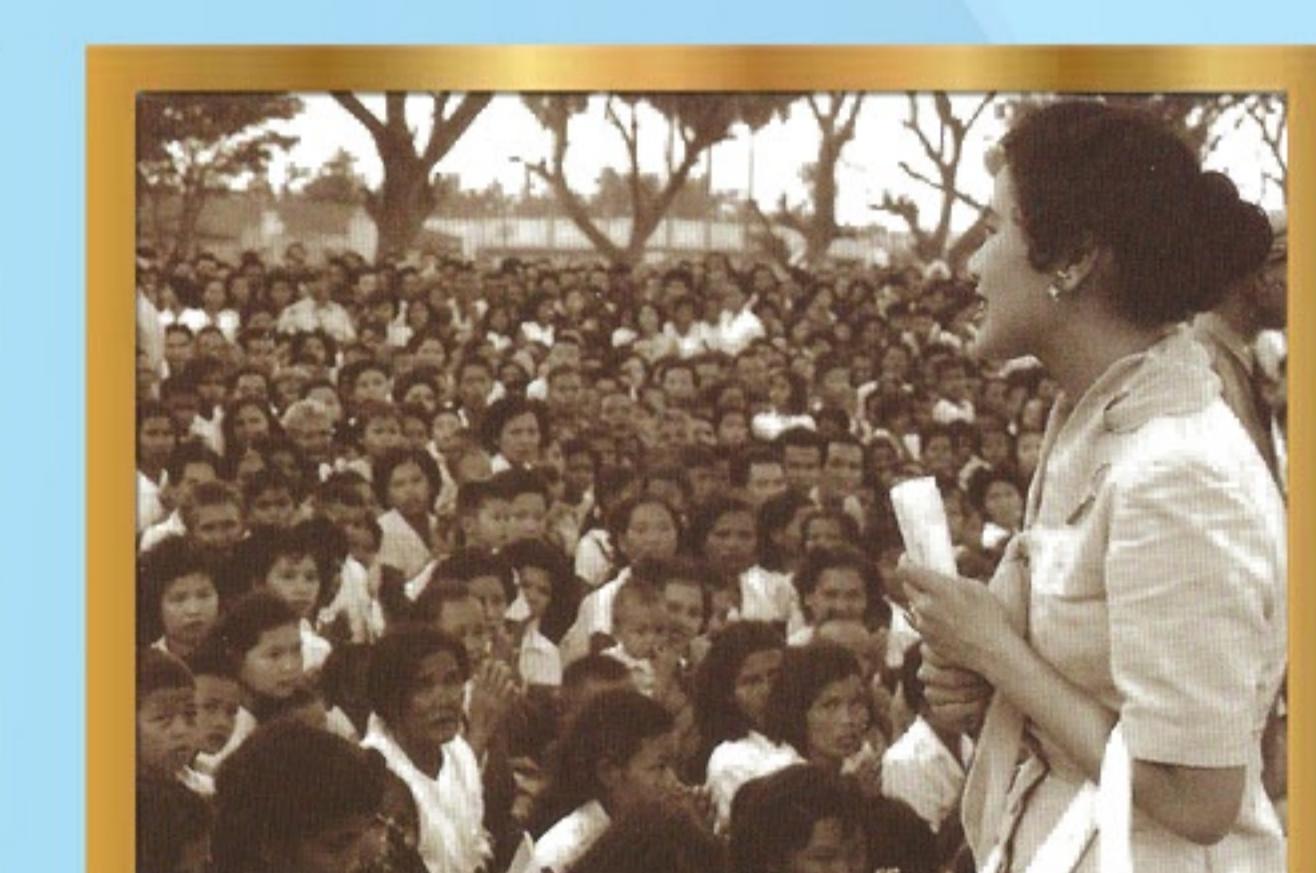
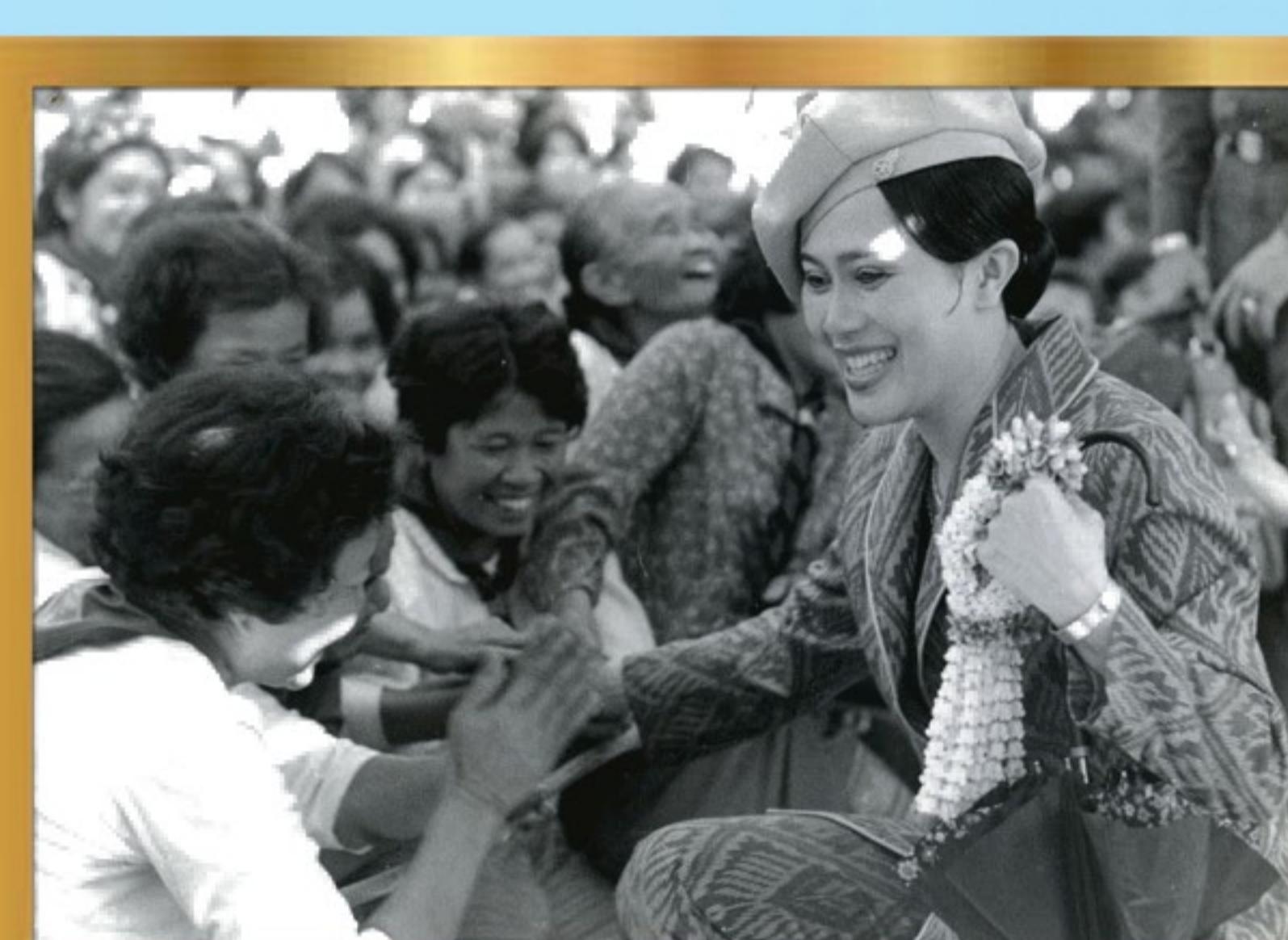
ສມເດືອນການເຈົ້າ ພຣະບານກຳນົມທຽບມີຄວາມເປັນແມ່ອຸ່ນພຣະຫຖ້ຍ ນອກຈາກຄວາມຮັກຄວາມທ່ວງໃຍ່ທີ່ມີຕ່ອ
ພຣະໂອຣພຣະຣາຊີຕາຍ່າງເຕີມເປີຍມແລ້ວນັ້ນຄວາມເປັນແມ່ຂອງພຣະອົງຄ່າທ່ານຍັງເພື່ອແມ່ມາສິ່ງເຫຼົາຮ່າຍງວຽກຍ່າງໆໄໝແບ່ງແຍກຮ່ອ
ເລືອກຂົນພຣະອົງຄ່າທ່ານທຽບທຸກໆເກຳລັງພຣະກາຍແລະທຽບສົນພຣະທັດແລກູ້ສຸຂອອົງພສກນິກຮອຍ່າງໄກລີ້ຂົດທຽບປົກລົງສິ່ງ
ທຸກຍ່າງໆ ໄນ່ຕ່າງຈາກແມ່ຄົນໜຶ່ງທີ່ພຶກຈະໃຫ້ລູກໄດ້

ສມເດືອນການເຈົ້າ ສາຍາມບຣມຣາຊຸມາຮີ ທຽບພຣະນິພົນຮີເຮືອງ
“ສມເດືອນມັກກັບກາຮສຶກ່າ” ຄວາມຕອນໜຶ່ງທຽບເລົ່າຄົ້ນສມເດືອນມັກຂອງພຣະອົງຄ່າ...”

“...ເວລາເສົ້າຈົ່າພຣະທຳດຳເນີນໄປໆທີ່ຫັນກີ່ຈະພຣະທານທຸນກາຮສຶກ່າແກ່ຄົນທີ່ຮູນະ
ໄມ້ດີ ໄນ່ສາມາດສັກເຮົາເຫັນສູງໄດ້ທຸນພຣະທານນັ້ນມີທຸກຮະດັບຂັ້ນແລະທຸກການ
ຈຳນວນເງິນທີ່ພຣະທານເພີ່ງພວເປັນຄ່າໃໝ່ຈ່າຍໃນກາຮສຶກ່າ ບາງຄັ້ງພວທີ່ຈະຈຸນເຈື້ອ
ຄຣອບຄຣວໃນດ້ານອື່ນ ຖ້າໄດ້ພຣະນິພຣະປະສົງຄື້ກໍໃຫ້ນກາຮຍິນຜູ້ນ້ອງຢູ່ໃນຮູນະທີ່ຈະ
ເລົ່າເຮັດວຽກໄດ້ຈົງ ຖ້ານັກຮັບຮັດວຽກທີ່ໄດ້ຮັບພຣະທານຈະມີປະວັດຂໍອມຸລສ່ວນຕ້ວ່າ ຂໍອມຸລ
ຄຣອບຄຣວຂໍອມຸລໃນກາຮສຶກ່າຍ່າງເປັນຮະບັບ...”

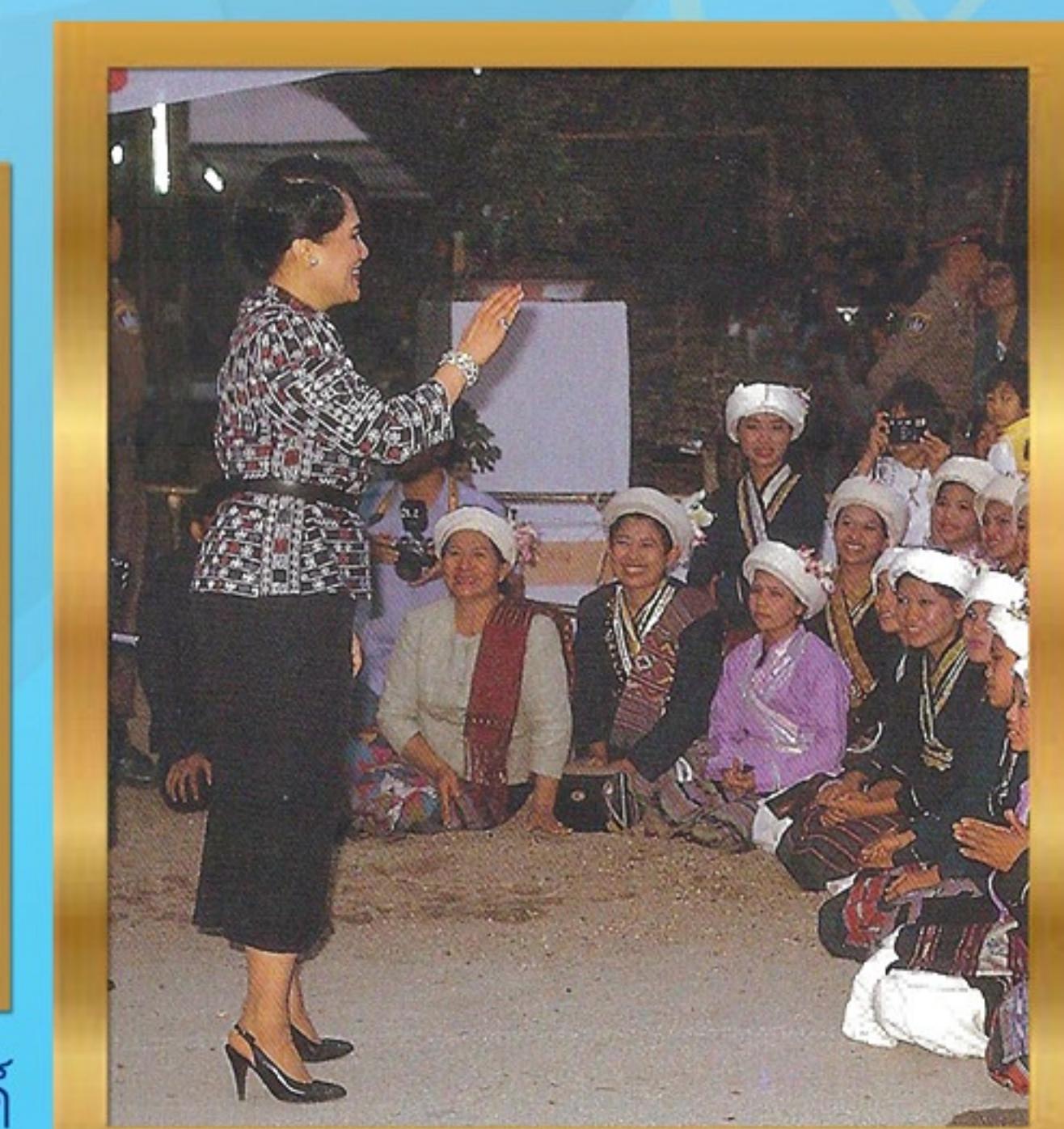
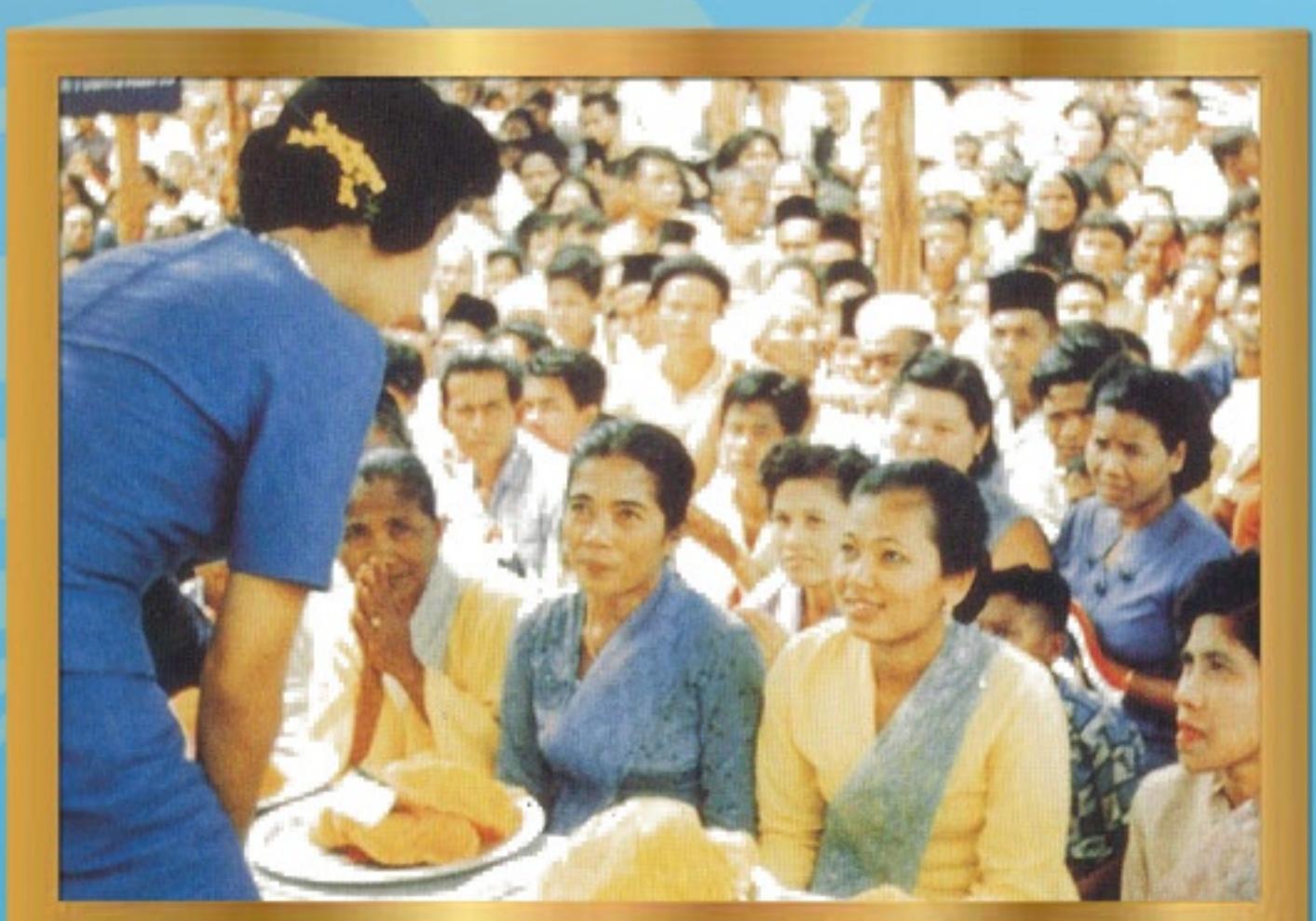
“...ສມເດືອນມັກສັ່ງອຸ່ນສົມມັຍວ່າຈະຕ້ອງທຳໃຫ້ຄົນໄທຢູ່ໂຄກສເລ່າເຮັດວຽກໃຫ້ສູງສຸດເທົ່າທີ່ຈະທຳໄດ້ແລະໃໝ່ນັກທີ່ສຸດຄື່ງແມ້ຈະໜ່ວຍແລ້ວ
ເຫັນຍ່າງໆໄໝສາມາດຮັດວຽກໄດ້ໃນຮະບັບແຕ່ມີເຫຼົາອ່ານອກເຂົ້າໃຫ້ໄດ້ ເຮັດວຽກທີ່ເກີ່ມກັບກາຮທຳມາຫັນກາຮດຳເນີນ
ສົມມັຍໃໝ່ທີ່ພັນນາໄປຢ່າງຮວດເຮັນສົ່ງໃຫ້ເຂົາ ເຫັນຍ່າງໆໂຄກສປັບປຸງດ້ວຍກ້າວໜ້າໄດ້ໃນຮະບັບກາຮສຶກ່າອົກໂຮງເຮັນ...”

ສມເດືອນການເຈົ້າ ພຣະບານກຳນົມທຽບມີຄວາມສົມມັຍໜຶ່ງທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລະໃໝ່ນັກທີ່ສຸດຄື່ງແມ້ຈະໜ່ວຍແລ້ວ
ທຽບມີພຣະບຣີສາມາດໃນເຮົາທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລະໃໝ່ນັກທີ່ສຸດຄື່ງແມ້ຈະໜ່ວຍແລ້ວ
ແລະໄມ່ລືມໜ້າທີ່ຂອງກາຮເປັນແມ່ທີ່ດີຂອງລູກທຽບມີຄວາມລະເອີຍດ້ອນໃນທຸກໆ ເຮັດວຽກທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລ້ວ
ທຽບມີພຣະບຣີສາມາດໃນເຮົາທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລະໃໝ່ນັກທີ່ສຸດຄື່ງແມ້ຈະໜ່ວຍແລ້ວ
ສາຍາມບຣມຣາຊຸມາຮີ ທຽບພຣະນິພົນຮີ

“...ບາງທີ່ກົງສຶກສັງວ່າຄົນນັ້ນມີໜ້າທ່ານດ້ວຍປັບປຸງທີ່ເຈົ້າຕ່າງເກີ່ມຕ່າງໆເຫັນຍ່າງໆໄໝຈົງ
ອົກໄປເຍື່ນຮ່າຍງວຽກຢູ່ມີປັບປຸງນັ້ນ ທ່ານນັກອົກມາກໄດ້ຍ່າງ່ໄວ່ ອາຮົາຈະທຳຍ່າງໄວ່ໄດ້ກັບຄົນໄໝ່
ຮ່າຍງວຽກຢູ່ມີປັບປຸງນັ້ນ ວ່ານັກອົກມາກໄດ້ຍ່າງ່ໄວ່ ອາຮົາຈະທຳຍ່າງໄວ່ໄດ້ກັບຄົນໄໝ່
ໃຫ້...”

“...ສມເດືອນມັກສັ່ງວ່າ ດ້າວາມີຄວາມຮັກ ຄວາມທ່ວງໃຍ່ຈົງ ຖ້າກີ່ຍ່ອມທຳໄດ້...”

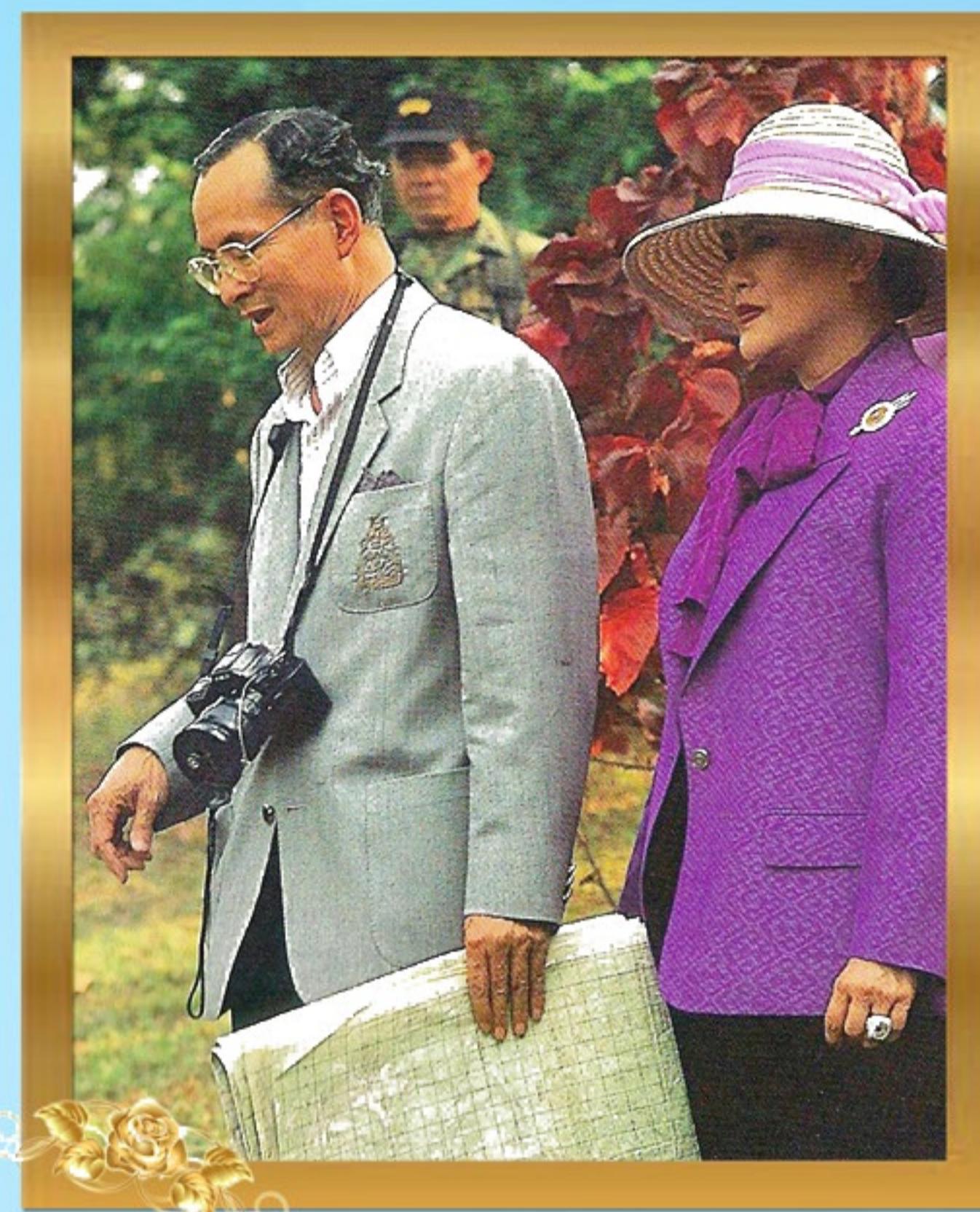
ສມເດືອນການເຈົ້າ ພຣະບານກຳນົມທຽບມີຄວາມສົມມັຍໜຶ່ງທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລະໃໝ່ນັກທີ່ສຸດຄື່ງແມ້ຈະໜ່ວຍແລ້ວ
ທ່ານວ່າເປັນດັ່ງ “ແມ່ນໂລດແຜ່ນດີນ” ທຽບມີພຣະບຣີສາມາດໃນເຮົາທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລ້ວ
ມີພຣະບຣີສາມາດໃນເຮົາທີ່ຈະທຳໃຫ້ໄດ້ແລ້ວ

គេវរាយក្រវ

พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันพระราชนิรบรมราชภิเษก ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๘๓
“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับแต่นั้นมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราชภูมิทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทรงให้ความสำคัญยิ่งกว่าเป็น
พระราชกรณียกิจตามประเพณีท่านนั้นดังพระราชนิรบรมราชที่ว่า

“...พระเจ้าอยู่หัวและข้าพเจ้าไม่พึงพอใจกับการที่เพียงแต่เยี่ยมเยียนราชภูรหรือเพียงแต่ทำสิ่งที่เคยทำกันเป็นประเพณี เราต้องพยายามทำดีกว่านี้นั่นเราต้องพยายามช่วยรักษาส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น...”

การเด็จฯ ไปทรงเยี่ยมนั้นหั่งสองพระองค์มีพระราชวินิจฉัยว่าการนำสิ่งของไปเจ้าราชภูมิประสบความทุกข์จากความเจ็บไข้ได้ป่วยจากภัยธรรมชาติเช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ก็เป็นเพียงการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเท่านั้น เป็นการช่วยเหลือที่ไม่ยั่งยืนควรช่วยให้เข้าพึ่งตนเองได้ปัญหาความยากจนของราชภูมิส่วนใหญ่ในชนบท เป็นปัญหาสำคัญ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ จึงมีพระราชปณิธานและพระมหากรุณาธิคุณที่จะเจริญรอยตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาศิลปหัตถกรรมที่เป็นฝีมือคนไทย การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโครงการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงเกิดขึ้นมาอย่างทั่วทุกภาคของประเทศไทย

ມູນັດທີ່ຕົກປາຊີພາ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงภาคราชมีใจที่คนไทยมีสายเลือดของ
ชาติมีอยู่ทุกคน เพียงแต่ให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนเท่านั้น ทรงเห็นว่า
คนไทยแต่ละภาคต่างก็มีฝีมือและความสามารถพร้อมจะพัฒนาชาติให้รุ่งเรือง มี
พระราชเสาวนีย์ให้ข้าราชการบริหารในพระองค์ รับผิดชอบโครงการเรียกว่า
“โครงการศิลปะพิเศษ” และดำเนินการจัดตั้งกลุ่มศิลปะด้านต่าง ๆ ด้วย
พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และด้วยเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงใช้ในโครงการนี้
ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้ง
“มูลนิธิส่งเสริมศิลปะในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ”
งานมูลนิธิศิลปะฯ และผลิตภัณฑ์ศิลปะได้รับความนิยมและเป็นที่แพร่หลาย
ในหมู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมากใน พ.ศ. ๒๕๒๔ รัฐบาลได้รับมูลนิธิ
ศิลปะฯ ไว้เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐเพื่อสนับสนุนงานของมูลนิธิฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับมูลนิธิฯ ไว้วังนี้

“...มูลนิธิศิลปอาชีพฯ นี้ ตั้งขึ้นมาก็เพื่อช่วยเหลือคนยากคนจนโดยเฉพาะครอบครัวชาวนา เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งเสมอว่าเมืองไทยนี้ ประเทศริฐูนัก และเราไม่รู้สึกกันในการที่ประเทศไทยสามารถผลิตข้าวผลิตอาหาร เลี้ยงตัวได้ ทำให้เราเกิดภาวะที่มั่นคงภายในประเทศขึ้นมาก แต่ชาวนา ก็ยังยากจน ข้าพเจ้าจึงใจที่ทรงมุ่งหมายให้ด้วยครอบครัวชาวนาจึงได้เกิดมูลนิธิศิลปอาชีพฯ ขึ้น...”

โครงการปาร์กน้ำ

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถโดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หงส์ทรงเยี่ยมราษฎรนั้น ทรงพบปัญหาและมีพระราชปณิธานแนวโน้มในการอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อรักษาต้นน้ำลำธารให้คงอยู่ต่อไปดังพระราชดำรัสที่ว่า

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถ่ายความจริงภักดีต่อน้ำ
พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันจะสร้างป่า”

ทรงริเริ่มโครงการปารักน้ำ โครงการบ้านเล็กในป่าให้ญี่เป็นการพัฒนาชุมชนที่เป็นชุมชนยากจนให้มีที่ดินทำกินไม่เลือกเชื้อชาติและผ่านพ้นธุ เพื่อปลูกฝังการรักแผ่นดินเกิดโดยยึดป่าไม้เป็นแหล่งสุดท้าย และแหล่งเดียวที่ให้หง้อหาร สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นโดยไม่ต้องซื้อและเนื้อสั่งอื่นใดเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ราชภูร ในพื้นที่ได้รู้จักการปลูก การบำรุง การป้องกันรักษาตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ด้วยตนเองเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับป่าไม้ไปทางที่ดีขึ้น ทำให้ป่าอยู่กับคนได้คนอยู่กับป่าได้ โดยไม่มีการทำลายและยังคงอยู่ดูแลป่าของหมู่บ้านอย่างเข้มแข็ง เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโครงการนี้ในวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ทรงพอพระราชหฤทัยในสภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและชุมชนที่อยู่ร่วมกันกับป่าอย่างมีความสุขมีพระราชดำรัสว่า “นี่แหล่งสิ่งที่ฉันผันเอาไว้”

พระราชบัญญัติฯ ด้านการอนามัยชุมชน

ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน

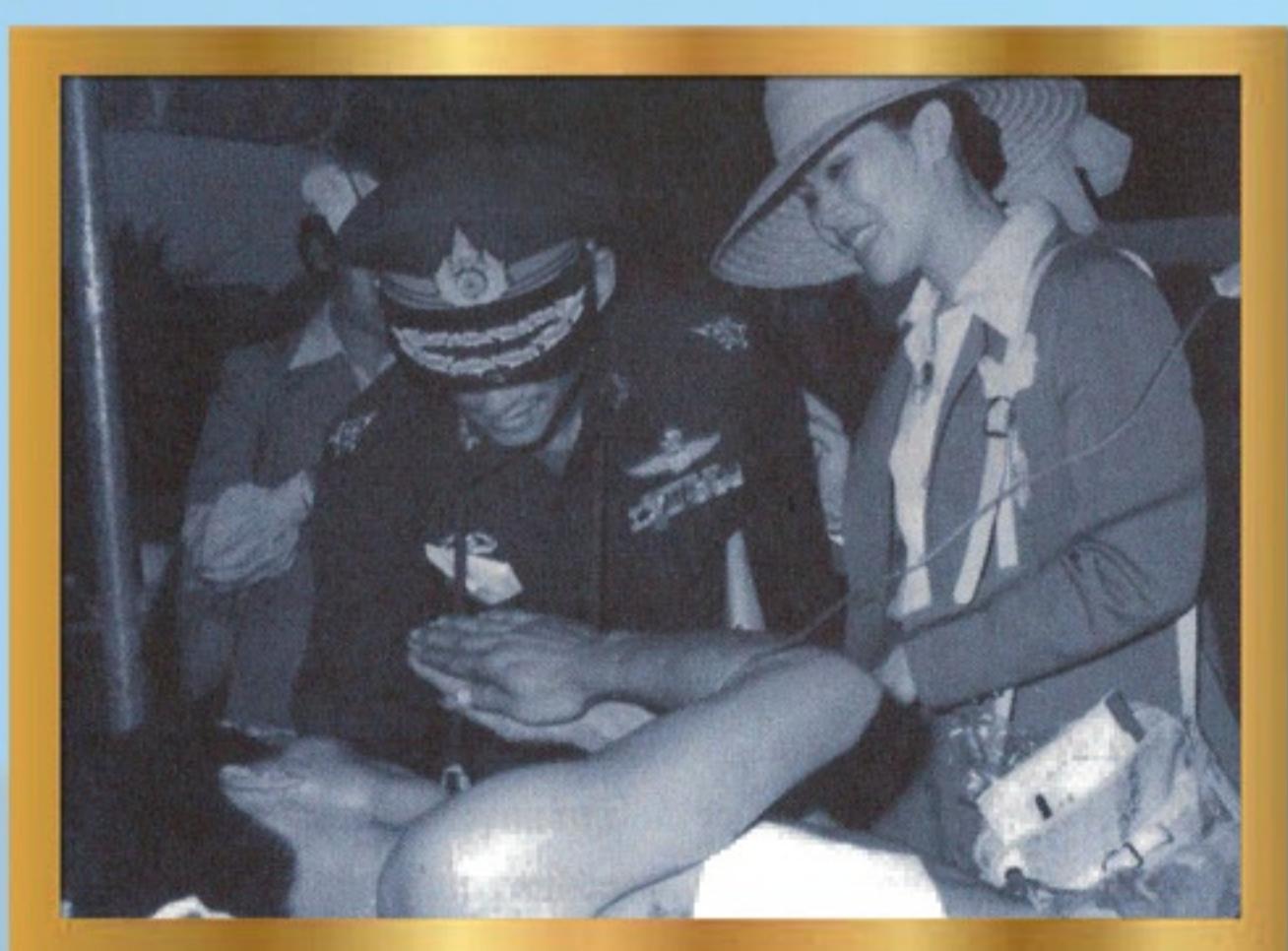
ในปัจจุบันนี้การสาธารณสุขของประเทศไทยรวมดีขึ้นกว่าแต่ก่อนแม้กรณัณก์ตามยังมีภาระการเจ็บไข้ได้ป่วยสูงอยู่โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคหัวใจและอุบัติเหตุ รวมทั้งการป่วยจากภาวะแปรปรวนทางจิตและประชาชนที่อยู่ในห้องถินห่างไกล远离พยาบาล ยังมีอีกมากที่ต้องการความช่วยเหลือ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระหัสดีถึงปัญหาดังกล่าวทรงมีพระเมตตา ทรงทราบจะให้เข้าเหล่านั้นพ้นทุกข์ มีพระราชดำรัสในเรื่องนี้ว่า

“...ในปัจจุบันนี้การได้เข้าใกล้ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะทำให้ได้รู้ได้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ทุกข์สุขของเข้าที่อาจเป็นอีกอย่างหนึ่งซึ่งคนในเมืองเข่นเร้าไม่ถึง ข้าพเจ้าได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปเยี่ยมราษฎรมาทั่วทุกภาค มีโอกาสได้ทราบว่า ความทุกข์ยากอย่างหนึ่งของประชาชน คือ ความเจ็บไข้ได้ป่วย...”

คราเดิมที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรซึ่งอยู่ห่างไกลทุรันดรจะทรงนำ “คณะแพทย์พระราชทาน” ซึ่งมีแพทย์ทุกแขนงเพื่อตรวจโรคและให้การรักษาคนไข้รายได้อาการไม่ดีและจำเป็นต้องตรวจอย่างละเอียดกับพระราชทานไปส่งตัวให้ไปตรวจที่โรงพยาบาลและรักษาโดยไม่ต้องเสียเงินเป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ รวมทั้งพระราชทานเงินไว้ช่วยครอบครัวทางบ้านด้วย

นอกจากนี้ ยังทรงจัดให้มี “โครงการหมู่บ้าน” ซึ่งดำเนินการคัดเลือกประชาชนในหมู่บ้านเข้ารับการอบรมเรื่องสาธารณสุขขั้นมูลฐานในหลายรูปแบบ คือให้มีความรู้ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในเรื่องอาหารบริโภคและที่อยู่อาศัย ที่ถูกสุขลักษณะผู้เข้ารับการอบรมเหล่านี้จะกลับไปช่วยเหลือประชาชนในห้องถินของตน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างห้องสมุดอุ่นประสงค์ขึ้น และพระราชทานเชื้อว่า “ศalaromใจ” ที่ศาลาหนึ่งแห่งนี้เกี่ยวกับการอนามัยและสุขภาพ รวมทั้งห้องสืบสำหรับเด็ก และมีห้องประชุมพยาบาลพร้อมทั้งมีผู้ให้บริการ มียาพระราชทาน อุปกรณ์ทำผล และอื่น ๆ

นอกจากประชาชนทั่วไปที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณในด้านการดูแลสุขภาพอนามัยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณห่วงใยในความทุกข์ยากของผู้มีหน้าที่ป้องกันประเทศชาติ ที่ได้รับบาดเจ็บพิการและเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ ป้องกันประเทศ และรักษาความสงบเรียบร้อย ได้ทรงติดตามอาการที่ได้รับบาดเจ็บพิการและเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้ทรงได้รับ

บادเจ็บทั้งหลายในโรงพยาบาล ตลอดจนเสด็จฯ ในงานพระราชทานเพลิงศพทหารหาย เพื่อทรงช่วยแบ่งเบาความทุกข์ยากที่พวกเข้าได้รับด้วยพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณ จึงเกิดเป็นพระราชบรมณิธิในการก่อตั้งมูลนิธิสายใจไทยฯ ขึ้น

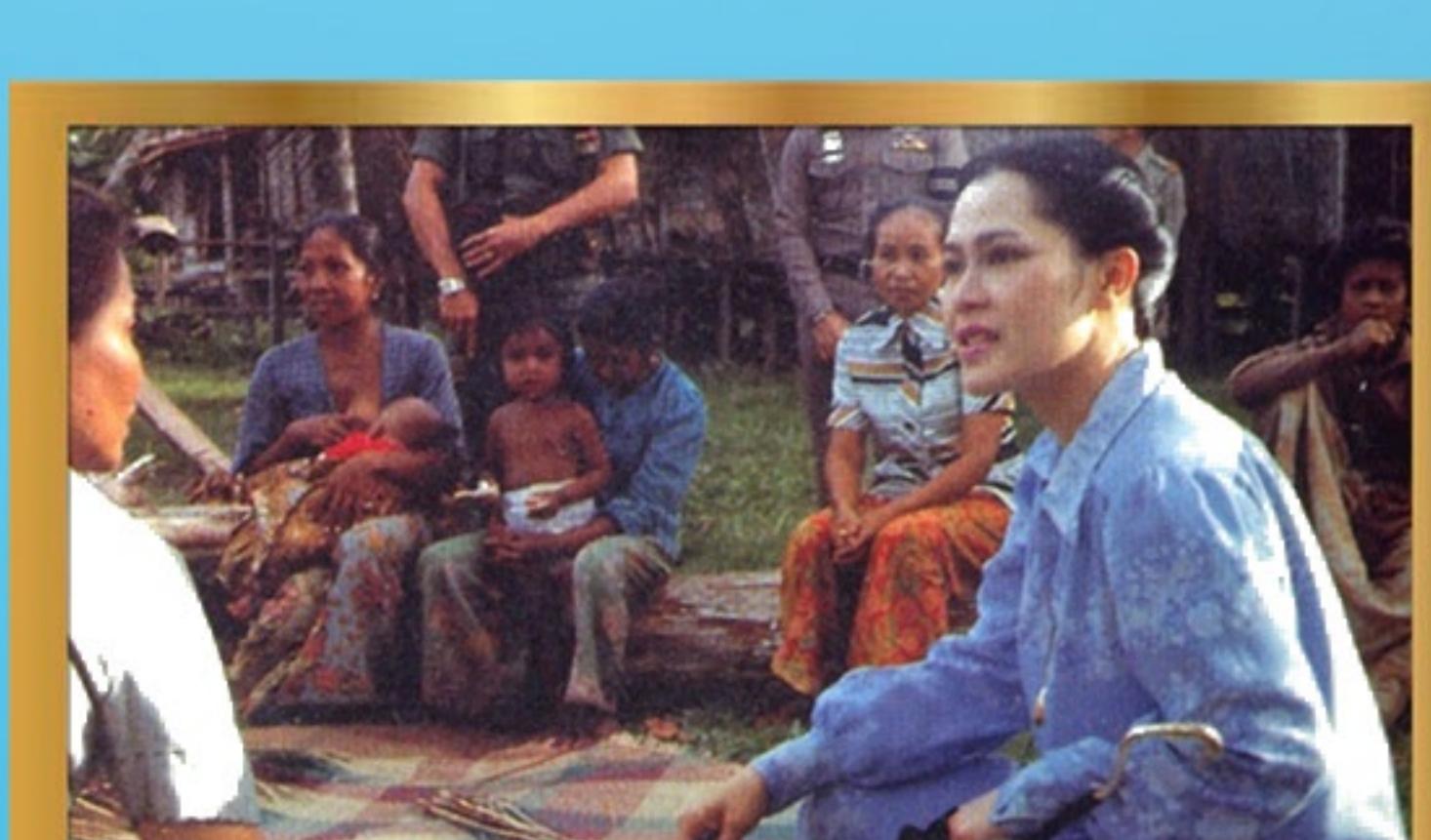
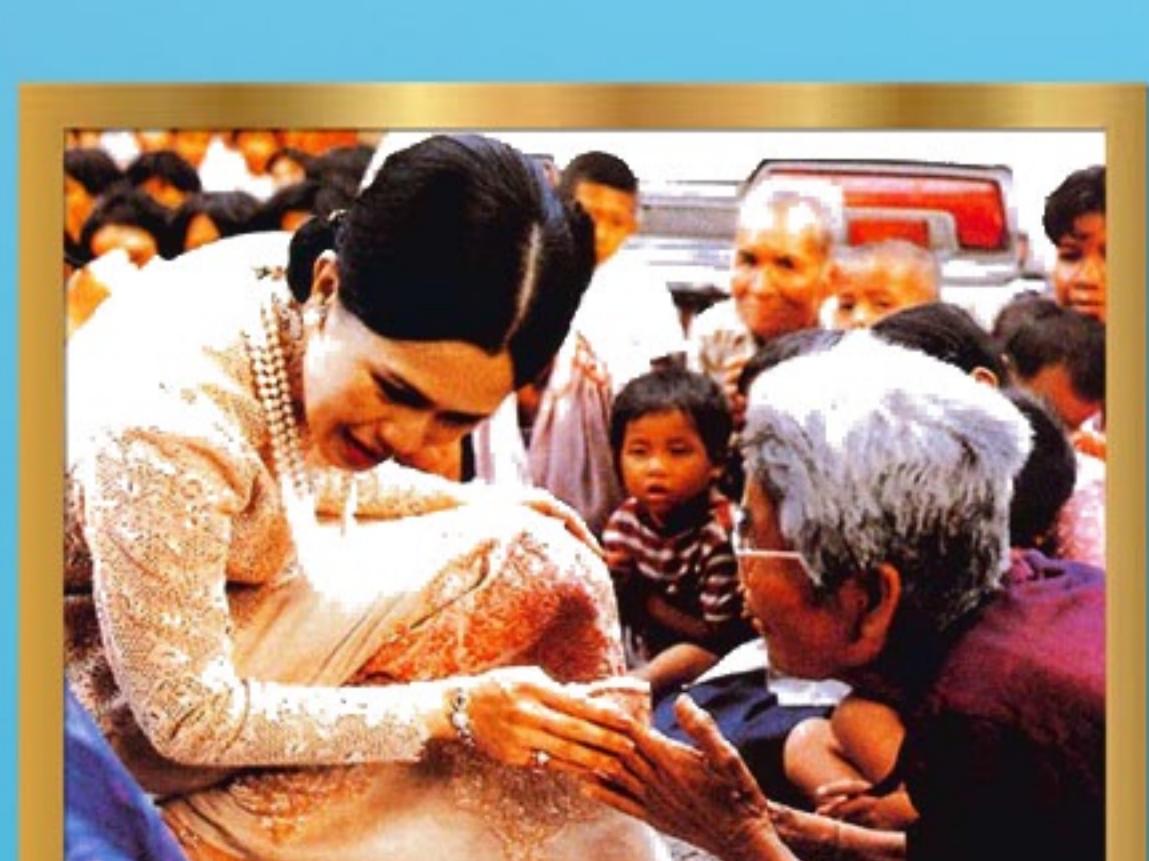
มูลนิธิสายใจไทยฯ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ เมษายน

พุทธศักราช ๒๕๑๘ ในวันคล้ายวันประสูติปีที่ ๒๐ ของ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ในวันดังกล่าวแทนที่พระองค์จะทรงบำเพ็ญพระกุศล ด้านอื่นเช่นที่เคยทรงปฏิบัติ พระองค์พยายามส่วนพระองค์สอนของพระราชนราชนิยมจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชประสงค์จะช่วยเหลือผู้ที่ประสบเคราะห์ร้ายในการป้องกันประเทศชาติ ทั้งทหาร ตำรวจ พลเรือนที่ต้องออก

ไปปฏิบัติหน้าที่ และเสียสละเพื่อรักษาบ้านเมืองให้รอดอยู่ได้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวนนี้และเพิ่มเติมของส่วนพระองค์ ก่อตั้งเป็นมูลนิธิสายใจไทย ขึ้น ในปัจจุบัน แม้บ้านเมืองปราศจากสงคราม สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังคงมีพระมหากรุณาธิคุณติดตามดูแลผู้เสียสละชีวิต และเลือดเนื้อเพื่อประเทศชาติโดยสมำเสมอ ตลอดมา ทรงระลึกถึงเหล่าผู้ทุพพลภาพ สังเสริมคุณภาพชีวิต ให้มีอาชีพที่สุจริตและมั่นคง ทรงดูแลติดตามเอาใจใส่ต่อครอบครัวของเข้าเหล่านั้น ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ เป็นลั้นพัน ซึ่งจะเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ให้แก่ผู้เสียสละเพื่อชาติ และครอบครัวตลอดไป

ແບດລົບຕັ້ງພຣະມານຫາຮາໝັ້ນ

ສະບັບຕັ້ງທຳມານຫາແລ້ວຕັ້ງ
ແນວຕີເພຣະມານຫາໝັ້ນ
ພຣະກູງນາທຣອນໄທ ໄກຍທັ້ງໝາຕີ
ທັນພຣະທັດທຸກບົນໂປຣະນາ
ກຣາດເຄື່ອນໄຫວ້າ ດາວັນພປຣະນາໄທ
ພຣະນາຖຸກຄະນາກທ່ານກຣອນບຳເພົບ
ແບດລົບຕັ້ງພຣະມານຫາພຣະນາກ
ພຣະຕັ້ງຮັດນີ້ປັດຈຸບັນດາແລ້ວ

ຕະບເຈື້ອລົບນັກໜັງຕັ້ງຕັ້ງ
ໃນກູມັນແມິນກຣົມຫາຮາໝັ້ນ
ປຣະນາທຣະນູວົງທີ່ເຄື່ອນດ້ອນທຸກທີ່
ທີ່ແຫ່ງເລື່ອງລ້າທີ່ເຊີ່ອລົດໄດ້ຜ່ອນເຫັນ
ໜົດນາໄສ ໄດ້ແຈ້ງຕັບທຸກເບື້ນບົງ
ຮາໝັ້ນຮົມເຫັນແບືນແຈ້ງທຸກພລົດໝັ້ນ
ໂຄງລາກນີ້ຕັ້ງກົດຕັ້ງກົດທຸກແຫ່ງໜໍ
ເຄື່ອນໄຫວ້າ ສົ່ງຫຼັງນີ້ດ້ວຍ

ດ້ວຍເກລົ້າດ້ວຍກະໜ່ອນ ຂອເດະະ ຂໍພຣະພຸທຣເຈົ້າ ຄະນະພຢາບາລສາສຕ່ຣ ມາວິທຍາລໍ້ມທຶດລ

(ຜູ້ໜ້າຍສາສຕຣາຈາරຍ ດຣ. ເຍວລັກໜົນ ເສົ່າເສົ່າຍີຣ ປະພັນຍົງ)

พระราชบัญญัติ ด้านการสาธารณสุข

สภานายิกาสภากาชาดไทย

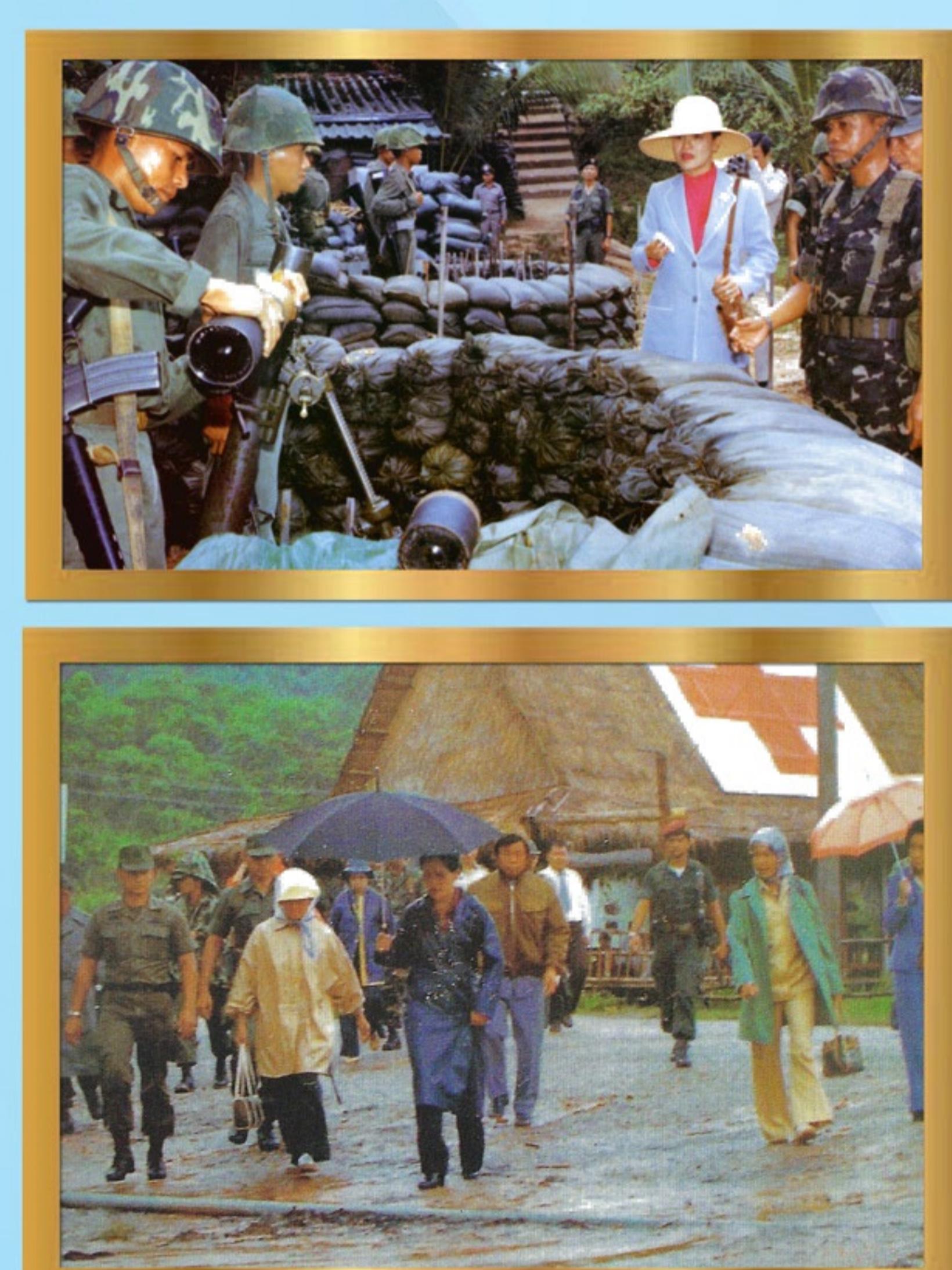
วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ทรงดำรงตำแหน่งสภานายิกาสภากาชาดไทย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจนี้เพื่อสภากาชาดไทยทุกวิถีทาง นับแต่ทรงเป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการของสภากาชาดไทย พระราชทานเข็มกาชาดแห่งผู้บริจาคโลหิตให้แก่สภากาชาดไทย เสเด็จฯ ทรงตรวจสอบมูลนิธิงานต่างๆ ของสภากาชาดไทย เสเด็จฯ ทรงร่วมงานอกร้านหารายได้เพื่อสภากาชาดไทยเป็นประจำทุกปี และอื่นๆอีกมาก ซึ่งงานของสภากาชาดนั้น เป็นสากล หากมีชนชาติอื่นหนีร้อนมาพึงเย็นประเทศไทย หากสภานายิกาทรงทราบแล้ว จะทรงหาทางช่วยเหลือเสมอ

งานทางด้านมนุษยธรรมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ชี้นำสำคัญขึ้นหนึ่งก็คือ การที่ทรงตั้งศูนย์สภากาชาดไทยให้ผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาได้พักพิง ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งสภานายิกาสภากาชาดไทย ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยเกิดสงครามกลางเมืองขึ้น ได้มีผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาหนีตายเข้ามาในอาณานิคมประเทศไทยตามชายแดนจำนวนนับหมื่นๆ คน ได้ทั้งลักเข้ามาในเขตจังหวัดตระดึง ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้ร้องขอความช่วยเหลือมาทางสภากาชาดไทย เมื่อความทุราฟ้าลวงของสุลิพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระองค์ท่านก็ได้เสเด็จฯ ไปทอดพระเนตรสถานการณ์ด้วยพระองค์เอง เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๒ สภาพที่ได้ทอดพระเนตรเห็น ทำให้ทรงสดพระทัยเป็นอย่างยิ่งสุดที่จะทรงเพิกเฉยอยู่ดี จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งศูนย์สภากาชาดไทยขึ้นที่นั่น ซึ่งได้เป็นที่อาศัยเพื่อพิงของผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาอยู่เป็นเวลานาน พระราชกรณียกิจครั้งนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติด้วยน้ำพระทัยเมตตา หาได้ทรงคำนึงถึงผลตอบแทนแต่อย่างใดไม่ แต่ต่อมาเมื่อประเทศต่างๆ ได้ทราบถึงเรื่องนี้ ก็พากันชื่นชมในน้ำพระทัยของพระองค์เป็นผลให้ทรงได้รับการถวายรางวัลด้านมนุษยธรรมหลายครั้งด้วยกัน

การที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงดำรงตำแหน่งสภานายิกาสภากาชาดไทย ชี้นำภารกิจสำคัญด้านการช่วยเหลือและดูแลสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ประกอบกับการที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับดูแลรักษาประชาชนผู้ลี้ภัย จึงทรงตระหนักรถึงความสำคัญและพระราชทานการสนับสนุนส่งเสริมวิชาชีพต่างๆ ในกลุ่มบุคลากรวิชาชีพด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ

พระมหากรุณาธิคุณต่อวิชาชีพการพยาบาล

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานกำลังใจแก่บุคลากรในวิชาชีพการพยาบาล
โดยเสเด็จฯ ไปทรงเปิดการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ และมีพระราชนำร่องเปิดการประชุมดังนี้

“...ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้นำทำพิธีเปิดการประชุมพยาบาลแห่งชาติ และการฉลองปีสตรีระหว่างประเทศ ในวาระนี้ คำกล่าวรายงานของนายสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยผู้เป็นประธานกรรมการจัดงาน แสดงให้เห็นว่ากิจการพยาบาลในประเทศไทยของเรามีรากฐานหยั่งลึกและแน่นหนาจนมั่นคงมานานแล้ว และเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับมาไม่หยุดยั่ง พยาบาลไทยมีเชื่อสิ่งและบทบาทอันสำคัญดีเด่น เป็นที่ยอมรับนับถือกันไปทั่วโลก...

อุดมการณ์ของผู้เป็นพยาบาลนั้นสูง บริสุทธิ์สะอาดและประเสริฐ ฟลอร์เรนซ์ ไนติงเกล ผู้ซึ่งท่านทั้งหลายถือว่าเป็นมาตรฐานการพยาบาล สร้างนิมิตของพยาบาลเป็น “เทพดาในชุดขาว” หมายความว่า สุภาพดีรีทอยู่ในเครื่องแบบของพยาบาลนั้น เป็นสูบบริสุทธิ์สะอาด มีเมตตากรุณาเต็มเปี่ยมในคนทุกคน ทั้งที่เป็นมิตรและเป็นศัตรู ทว่าถึงเท่าเทียมกันหมวด จึงเต็มใจและพร้อมใจเสมอที่จะเสียสละทุกอย่างเพื่อช่วยเหลือเพื่อมนุษย์ ผู้เจ็บป่วยทุกข์ยาก... การให้ความเมตตาปราณี ความปรารถนาดีต่างๆ อันเป็นความรู้สึกทางจิตใจ หรือเป็น

นามธรรมนั้น ย่อมเหนือกว่าการให้หยอดยา ข้าวปา อาหาร และสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นวัตถุอันเป็นรูปธรรมมากมายนัก... ท่านทั้งหลายจึงควรคิดถึงการ “ให้” ทางจิตใจเป็นสำคัญ พร้อมทั้งระลึกว่า การป่วยอยู่ในโรงพยาบาลเก่าล้าสมัยที่มีอุปกรณ์ทุกอย่างเพียงเล็กน้อย แต่มีผู้รักษาพยาบาลที่มีวินัยใจสมบูรณ์นั้น บางทีจะดีกว่าที่จะอยู่ในโรงพยาบาลอันโถงทันสมัยแต่แห้งแล้งน้ำใจเป็นก่ายกอง ข้าพเจ้าขอให้ท่านทั้งหลายพยาบาลทำหน้าที่และทำด้วยที่เป็น “เทพดาในชุดขาว” ให้ได้จริง และร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตพยาบาลตามอุดมคติให้ได้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สุขของเพื่อนมนุษย์...”

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ แก่mvslบุคลากรวิชาชีพการพยาบาลทุกคน

พระมหากรุณาธิคุณแด่โรงเรียนพญาบาลดุจครรภ์และอนามัยศิริราช (อนุพงษ์บุรากรัตน์ มหาอิทีราลักษมีดิล)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเมตตาต่อ “โรงเรียนพญาบาลดุจครรภ์และอนามัยศิริราช” โดยเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานอนุปริญญาบัตรแก่พยาบาลศิริราชผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ - ๒๕๑๘ รวม ๑๔ ครั้ง นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้านกระหม่อมแก่ “ชา渥พยาบาลศิริราช” อย่างหาที่สุดมีเดียว

พระราชวิ化

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรดุจครรภ์ และอนุปริญญาบัตรพยาบาลและอนามัย ณ หอประชุมราชแพทัย

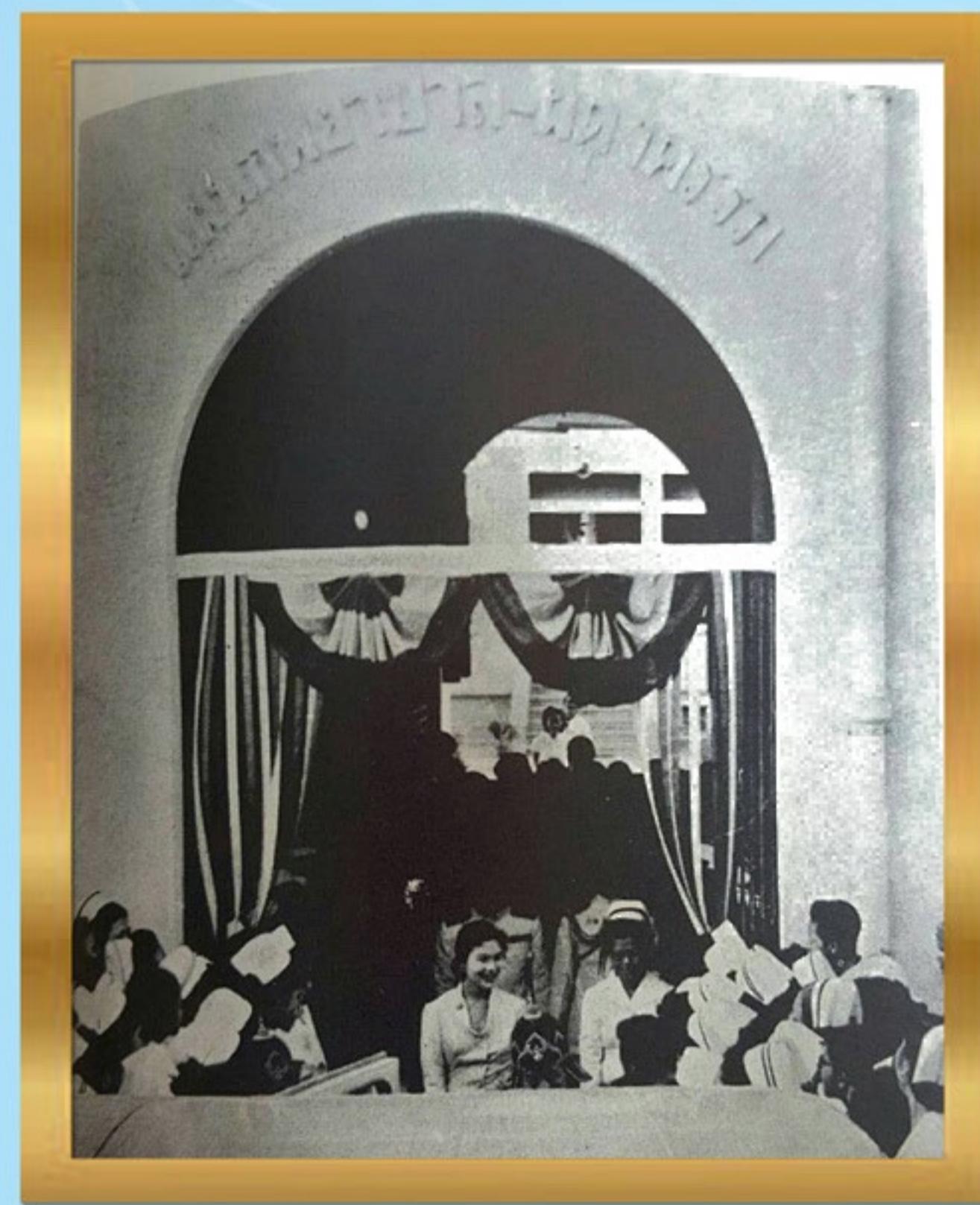
พระราชวิ化

๑๑ เมษายน ๒๕๐๔

“...ผลงานที่ทำนันได้หากบัน สร้างมานบริความสำเร็จ พร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพเพื่อช่วยบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชนด้วยอุดมคติและคุณธรรมอันสูงส่งเป็น สัญลักษณ์ของวิชาพยาบาล ท่านจะได้มีโอกาสประกอบ การกุศลซึ่งจะให้ชีวิตของท่านประสบความสมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้น

ผู้ที่เป็นพยาบาล ที่ดันนัน จะต้องเป็นผู้ที่ ดำรงชีวิตให้เป็นที่นับถือ และเหมาะสม ท่านจะ ต้องรักษาคำปฏิญาณที่ได้ปฏิญาณไว้โดยเคร่งครัด ท่านจะต้องรักษาชื่อเสียง จะต้องรักษาภาระ ผู้ป่วยต้องการ ให้ท่านช่วยทั้งกายและทางจิตใจ ด้วยความเห็นอกเห็นใจ อนึ่งท่านควรสนใจและมี ความรับชอบ พร้อมทั้งรู้จักกาลเทศะ และมีความซื่อสัตย์สุจริต เหล่านี้เป็นสิ่ง สำคัญยิ่งในการเป็นพยาบาล ขอท่านจงหมั่นระลึกถึงข้อความเหล่านี้ไว้เป็นแนวทาง ปฏิบัติอยู่เสมอ...”

พระราชวิ化

๑๙ มิถุนายน ๒๕๐๗

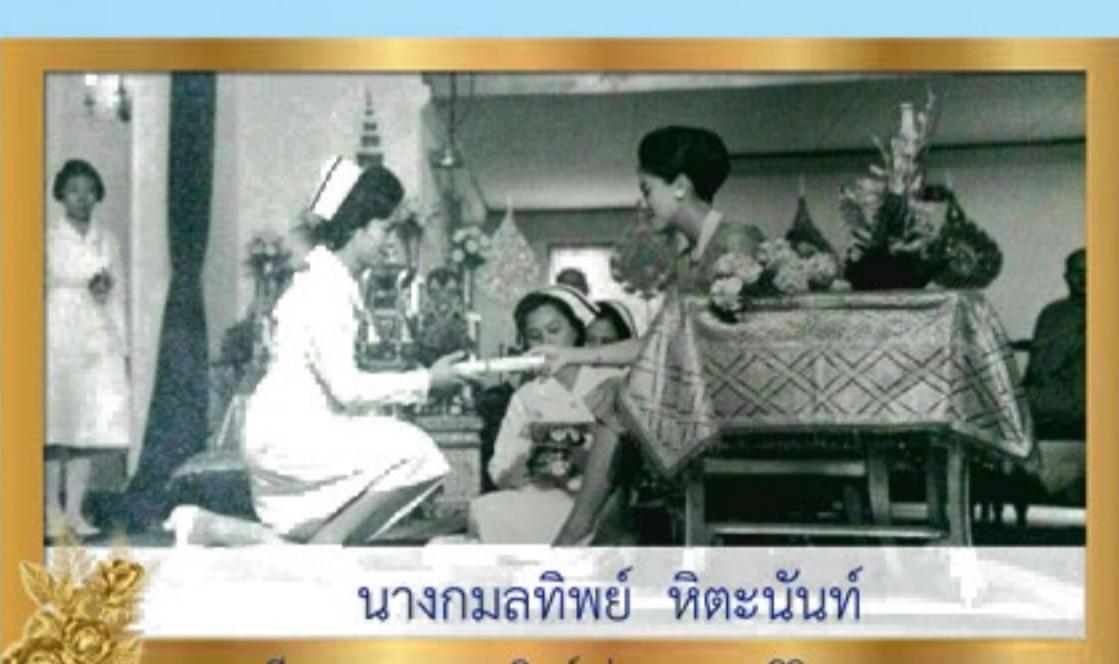
“...ข้าพเจ้าทราบว่าทุกคนได้พากเพียร มากบันในการศึกษา มาแล้วไม่น้อย บัดนี้พร้อมที่จะออก ไปประกอบอาชีพ จึงขอให้มีความ ตั้งใจมากบันในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งบางขณะท่านอาจเหนื่อย จนรู้สึกว่าไม่ได้รับการตอบแทนที่คุ้มค่ากับความเหนื่อยอ่อนเสียเลย ขอเตือนว่า เมื่อได้มีความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้น เมื่อันนั้นให้ลังกัวท่านได้ ทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญใน การทำให้ประเทศไทยมีเมือง เราเจริญ โดยที่ท่านช่วย ทำให้สุขภาพของประชาชนดีขึ้น

ข้าพเจ้าขอฝากข้อคิดอีกอย่างหนึ่งว่า ท่านได้เลือกอาชีพซึ่งทั่วโลกยกย่องเป็นอย่างมาก ดังนั้น ขอให้ประพฤติและปฏิบัติให้สม กับที่ได้รับการยกย่องเชิงเพียงนั้น พยาบาลที่ดี ต้องรักษาคำปฏิญาณที่กล่าวไว้โดยเคร่งครัด ต้องเสียสละในโอกาสอันควร ทั้งต้อง รักษาชื่อเสียงไว้เสมอเป็นนิตย์...”

พระราชวิ化 ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕

“...พยาบาลทุกคนควรจะภูมิใจในความ ไว้วางใจที่ประชาชนได้มอบไว้กับท่าน ความ ปลดภัยของคนไข้ขึ้นอยู่กับพยาบาลมากเท่า จะเท่ากับที่ขึ้นอยู่กับแพทย์ การรักษาของแพทย์ ถึงแม้จะเป็นของสำคัญอย่างยิ่งก็ต้องอาศัย ความสามารถ และความอ่อนโยนละเอียดล้ำของพยาบาลด้วย เครื่องแบบขาวของ พยาบาลนั้นเป็นเสมือนแสงสว่างสำหรับผู้ที่ต้องอยู่ในความทุกข์ทรมานด้วยโรคร้าย พยาบาลทั้งหลายควรจะขึ้นชั้นในเกียรติที่ได้รับนี้ และปฏิบัติหน้าที่ให้ส่วนรวมโดย ไม่คำนึงถึงความรู้สึกส่วนตัว...”

พระราชวิ化 ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๘

“...การพยาบาลนั้นเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ๆ แล้ว นับว่าเป็นงานที่หนัก พยาบาล ย่อมต้องเหนื่อยเหนื่อยและพบเห็นความทุกข์ยากของผู้เจ็บไข้ด้วยโรคนานชนิด ข้าพเจ้า ขอชี้แจงว่า การที่พยาบาล ทุกคนอุทิศตนเองแก่งานช่วยบรรเทาทุกข์ผู้อื่น ย่อม แสดงให้เห็นน้ำใจอันดีงาม ฉะนั้น ผู้ที่เลือกเป็นพยาบาลจึงเป็นผู้ที่ต้องปรับปรุงตนเอง ให้เหมาะสมกับความมุ่งหวังของโลกปัจจุบัน คือทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ให้สุ ภัคผู้ทำงานเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในฐานะผู้รักษาและส่งเสริมการอนามัยของ ประชาชน...”

พระราชวิ化 ๒๗ มิถุนายน ๒๕๐๖

“...สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาได้รับอนุปริญญาและประกาศนียบัตรในวันนี้ ข้าพเจ้า ขอแสดงความยินดีในความอุตสาหะพากเพียรของทุก ๆ ท่าน หวังว่าจะได้นำวิชาความรู้ ที่ได้รับ ไปประกอบการงานบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของคนไข้ ให้ได้รับผลดีที่สุด ด้วยน้ำใจ อันเมตตาปราณี และพร้อมอยู่เสมอที่จะเสียสละในโอกาสอันควร ถ้าท่านปฏิบัติได้ดังนี้ ก็ย่อมจะได้รับความนิยมสรรเสริญจากคนทั่วไป เป็นทางเกิดความเจริญแก่ตัวเราเอง ตลอดจนชื่อเสียงของสถานศึกษาอันเป็นที่รักของเราด้วย...”

พระราชวิ化 ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๙

“...ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพยาบาลดุจครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ และ ศิริราชพยาบาลทุกคน ควรจะภูมิใจในสถาบันการศึกษา ของตน เพราะเป็นโรงเรียนผลิตพยาบาลแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งทำการสอน ได้ผลดีมาแล้วถึง ๗๐ ปี โดยพยาบาลปรับปรุงการศึกษาอบรมให้มาตรฐานวิชาสูงขึ้น เป็นลำดับ...”

ดังนั้น ขอให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนที่สำเร็จวันนี้ ช่วยกันรักษาชื่อเสียงอันดี ของสถานศึกษาและของอาชีพที่ท่านเลือก พยาบาลที่ประกอบด้วยความสามารถ ด้านวิชา ความรู้ มีจิตใจเมตตากรุณา และกิริยา วาจา สุภาพอ่อนโยน เป็นบุคคล ที่น่าสรรเสริญและเป็นกำลังสำคัญในการบำรุงรักษาอนามัยของประชาชน ซึ่งถ้า พลเมืองของประเทศไทยมีสุขภาพอนามัยดี ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า การแพทย์และพยาบาลของเราเจริญก้าวหน้าสมความประณีตของคนไทยทุกคน...”

Download พระบรมราชโองการสำเร็จ พระราชวิ化

พระมหากรุณาธิคุณตามรอยพระผู้นพยาบาลสุดครรภ์และอนามัยศรีราช
(คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

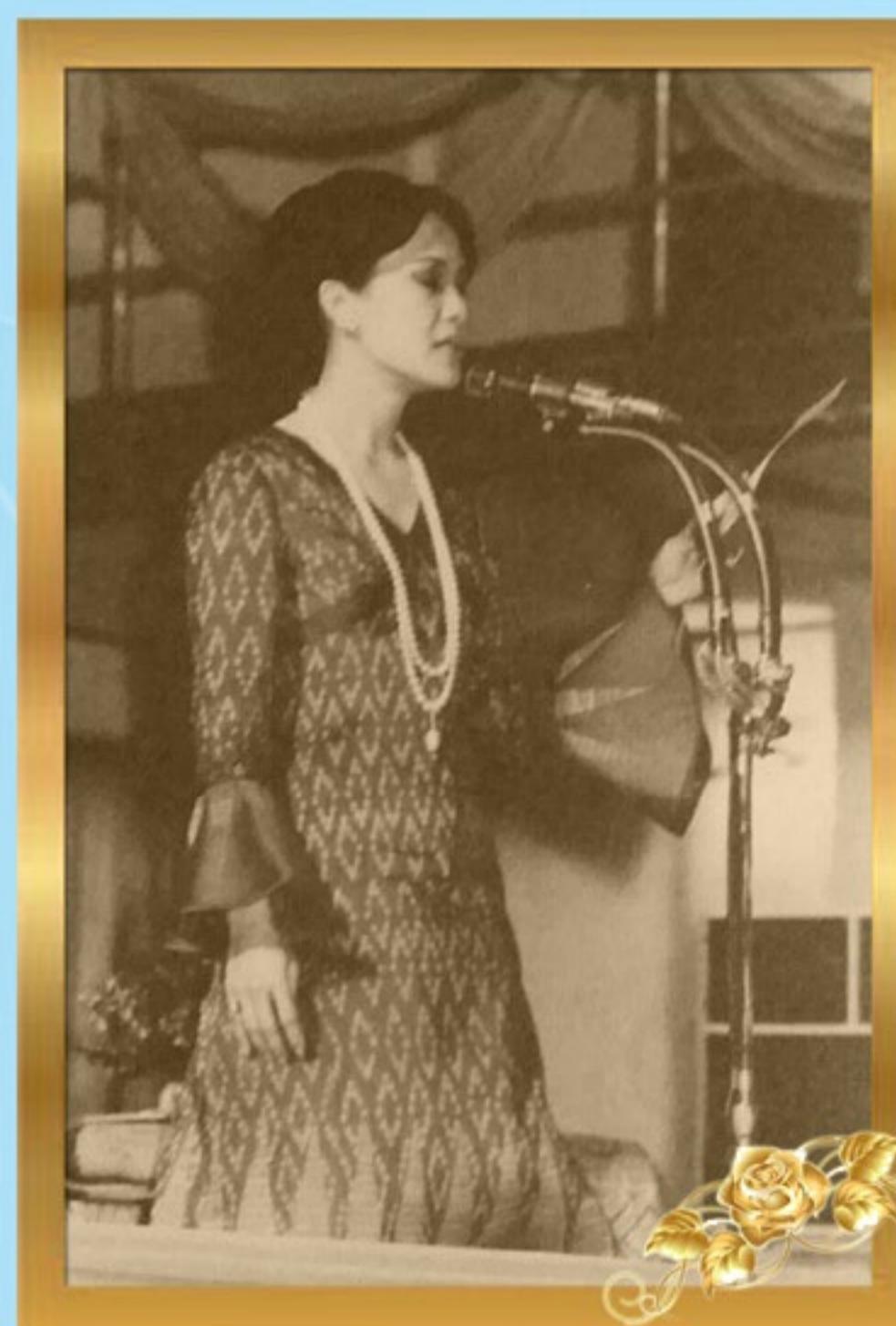
พระราชนิพัทธ์

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรผดุงครรภ์ และอนุปริญญาบัตรพยาบาลและอนามัย ณ หอประชุมราชวิทยาลัย

พระราโชวาท

๓๑ กรกฏาคມ ๒๕๑๐

“...นักเรียนพยาบาลที่جبในวันนี้ทุกคน มีโอกาสดีเท่าหรืออาจดีกว่าสตรีที่มีอาชีพอื่น ๆ ในทางที่จะสนองความต้องการของชาติและโลก แต่ละคนได้ศึกษาวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และต่อชาติ การศึกษาที่ท่านได้รับจากสถาบันนี้แล้วนั้นอาจเป็นทางนำไปสู่โอกาสที่จะศึกษาหรือทำงานต่อในต่างประเทศ อย่างไรก็ตามอย่าลืมว่า ความเจริญทางด้านการงานจะต้องควบคู่กันไปกับความเจริญทางจิตใจ ชาติบ้านเมืองยังต้องการแรงงานและความรู้ของท่านอยู่เสมอ...”

ព្រះរាជីវាទ

នៅ ឃុំតាមធម ខេត្តកែវ

“...ข้าพเจ้าขอชมเชย
ผู้ที่สำเร็จวิชาในวันนี้ ตาม
หลักสูตรประกาศนียบัตร
ผดุงครรภ์และอนุปริญญา
พยาบาลอนามัย ที่มุ่งปฏิบัติ
ถูกหลักของความเมตตา และ
ของผู้ที่เจริญแล้ว โดยถืออาชีพ
ที่เสียสละ คือการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้
ได้ป่วย ขอให้ทุกคนประสบแต่ความเจริญ
ก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จทุกประการตามควา

พระราชาชวาก ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๖

“...ถ้าเราพิจารณาด้วยความเป็นธรรมอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จะเห็นได้ว่า สตรีไทยในอดีตมีบทบาทสำคัญตลอดมา เป็นผู้ควบคุมดูแลกิจการบ้านเรือน ไม่ บกพร่องต่อหน้าที่ โดยเฉพาะมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูอบรมลูก ให้เจริญเติบโต เป็นผู้ดำรงชีวิตในทางที่ถูกที่ดีงาม เพราะว่าเด็ก ๆ ก็คืออนาคตของชาติ มีอยู่สมัยหนึ่ง ที่สตรีทั่วโลกพากันคิดว่าการอยู่บ้านเลี้ยงลูกเป็นการกระทำที่ล้าสมัย และไม่สำคัญ จึงเป็นเหตุให้โลกเราทุกวันนี้ประสบปัญหารื่องอาชญากรวัยรุ่น และคนที่ขึ้น เกลียดโลก ถ้าผู้เป็นมารดาของแต่ละครอบครัวเห็นว่าการอบรมลูกให้มีสุขภาพจิตที่ สมบูรณ์นั้นสำคัญ เด็กเหล่านั้นเมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นพลเมืองดี เป็นกำลังที่เข้มแข็ง ของประเทศชาติต่อไป...”

พระราชนิเวศน์ ๒๖ ๗๗๐๘๙ ๒๕๓๔

“...วิชาพยาบาลเป็นวิชาที่ให้คุณประโยชน์แก่ประชาชน เพราะมุ่งในทางบำบัดทุกข์ผู้อื่น ต้องการเสียสละอย่างมาก ชั่วโมงทำงานเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ต้องอุทิศกำลังกายกำลังใจ ด้วยความเนื่องจากทุกประการ สรุปแล้ว อาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องมีเมตตาธรรมสูง แต่ด้วยเหตุที่เป็นงานผจญต่อความเหนื่ดหนึ่ดเนื่องและการเสียสละทำให้คนส่วนใหญ่เสื่อมคลายความนิยมที่จะเลือกอาชีพนี้ต่อไป จึงทำให้มีปัญหาการขาดแคลนขึ้นทั่วโลก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีอุปกรณ์สมัยใหม่เป็นเครื่องทุนแรง เช่น โรงพยาบาลในบางประเทศที่ร่วมราย มีการติดตั้งโทรทัศน์ระบบวงจรปิด (close circuit T.V) ซึ่งใช้ติดตั้งในห้องทำงานของหัวหน้าตึกตามโรงพยาบาลต่าง ๆ สามารถมองเห็นความเป็นไปของคนป่วยได้ทั่วถึงอย่างสะดวกสบาย โดยใช้พยาบาลจำนวนน้อย แต่เครื่องมือเหล่านี้ก็แก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่สามารถแก้ไขชดเชยในเรื่องความอบอุ่นสบายใจ ที่คนไข้ควรจะได้รับจากการเอาใจใส่ดูแลจากพยาบาลที่ทรงคุณความรู้ได้...”

พระราโชวาท ๑๖ ๗๘๐๘ ๒๕๑๒

“...เมื่อกล่าวถึงอาชีพพยาบาลแล้ว ย่อมเป็นที่ยอมรับว่า เป็นอาชีพที่คนส่วน
รวมยกย่องว่าเป็นอาชีพที่เสียสละ การเสียสละนี้นับว่าสูง เพราะทำงานไม่เลือกคนไป
ว่าจะเป็นคนมี คนจน หรือเชื้อชาติศาสนาใด การที่เสียสละได้ ก็เพราะมีความเมตตา
ซึ่งตามปกติคนมักจะให้แก่ตัวเอง และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเท่านั้น การเสียสละ เพราะเมตตา
ผู้อื่นซึ่งไม่รู้จักมักคุ้นกัน แปลว่าผู้เสียสละนั้นมีใจเจริญ คนที่มีใจเจริญนี้แหละ จะช่วย
ให้ชาวโลกอยู่กันได้ด้วยความดีและความผาสุก ถ้าคนส่วนรวมอยู่กันได้ด้วยความสุข
ก็เท่ากับเป็นผลสะท้อนส่งให้ชีวิตส่วนตัวของแต่ละคนที่เสียสละนั้นดีตามไปด้วย...”

พระราชาชวาก ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗

พระราชาชวาก ๑๕ ๗ มกราคม ๒๕๓๓

ພຣະກົມງານ ປະ ອວຍອາໄຫດ ໂຮງຮຽນ

“...อาชีพแพทย์และพยาบาลนั้น ต้องการความเสียสละ ความอดทนและความมุ่งมั่นที่จะประกอบประโยชน์ให้ผู้อื่น ยังเป็นอาชีพที่รุ่งเรืองและอยู่ในความต้องการเป็นอันดับต้น ๆ จึงควรขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ได้รับรองดูให้เห็นจริงถึงความสำคัญของงานและหน้าที่ของตนเอง และอุตสาห์พยายามปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นใจให้สุดความสามารถ ถ้าเราทำด้วยความเมตตากรุณา ความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้ประชาชนมีความผาสุก และให้บ้านเมืองของเรา มีความเจริญก้าวหน้าไป.” ศิริกานต์ ธรรมดอนะ “[อ่านต่อ](#)”

พระเกียรติคุณแห่งไฟครุ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นขัตติยนาคราชคุ่บำรุงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นับแต่พระองค์ทรงเข้าสู่พระราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๓ ตราบจนปัจจุบัน พระองค์ทรงดำรงฐานะสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นศูนย์รวมใจของปวงชนชาวไทย ทรงเพียบพร้อมด้วยพระคุณสมบัติ ทรงประกอบด้วยพระปัญญาคุณ พระปรีชาสามารถ และน้ำพระราชทุกทัยเปี่ยมด้วยเมตตากรุณาเอื้ออาทรอต่ออาณาประชาราษฎร์ ตลอดจนประชาชนของประเทศไทยเพื่อนบ้านผู้หนึ่งร้อนมาพึงเย็นในประเทศไทย ทรงพระวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นับการ เพื่อความผาสุกและเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

พระเกียรติคุณของพระองค์เป็นที่ประจักษ์แห่งไฟครุไปทั่วโลก สถาบันการศึกษาและหน่วยงานทั่วในประเทศและต่างประเทศ ต่างเชื่อซึ่งสุดดีในพระอัจฉริยภาพของพระองค์ และได้ขอพระราชทานพระราชบรมยาตราทูลเกล้าฯ กรมธรรม์ม่อมถวายบรมราชโองค์ ให้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ การประกาศเฉลิมพระเกียรติ เป็นจำนวนมาก ด้วยอย่างเช่น

วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๙ ณ กรุงนิวยอร์ก สมาคมเอเชีย (Asia Society) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล Humanitarian Award ซึ่งส่วนหนึ่งของปาฐกถาเทิดพระเกียรติ โดย..Robert B. Oxnam ประธานสมาคม Asia Society มีความว่า

“โดยที่ทรงเป็นผู้มีทักษะอันกว้างขวาง ทั้งในฐานะที่เป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทั้งในฐานะที่ทรงเป็นแห่งพระแม่เจ้าของประชาชนทั่วประเทศ ทรงประทานที่จะทดสอบและเรียนรู้ความในสังคมไทย ปฏิบัติหน้าที่ที่มีชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนเพื่อรวมชาติ ด้วยความเมื่อสัตย์สุจริต ด้วยความสำนึกในความจริง ข้อที่ว่าของความซื่อสัตย์สุจริตเท่านั้นที่จะนำความสงบสุขมาสู่ตนและส่วนรวม”

วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งกรุงลอนדון (The Royal College of Physicians of London) ทูลเกล้าฯ ถวายสมาคมกิตติมศักดิ์ (The Honorary Fellowship of the Royal College of Physicians of London) ความในประกาศพระเกียรติคุณตอนหนึ่งมีว่า “เนื่องจากเป็นที่ประจักษ์แก่ปวงชนทั่วไปทั่วในประเทศและต่างประเทศในพระมหากรุณาธิคุณ พระวิริยะอุตสาหะ และพระเกียรติคุณในด้านการแพทย์ การสาธารณสุขและสังคม ที่พระราชทานแก่พสกนิกรเพื่อช่วยลดปัญหาการเจ็บไข้ได้ป่วย และส่งเสริมสุขภาพ อนามัยตลอดระยะเวลาอันยาวนาน”

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ผู้อำนวยการให้ถวายองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญเซเรส (Ceres Medal) แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อันเนื่องมาจากการที่ทรงเป็นผู้มุ่งเน้นการนิเกล และทรงพยายามที่จะยกฐานะของสตรี เพื่อที่จะยกระดับเศรษฐกิจกับสวัสดิการทางสังคม

คำ佳ริกที่ด้านหลังของเหรียญเซเรสว่า
“TO GIVE WITHOUT DISCRIMINATION”
ถอดเป็นภาษาไทยได้ว่า “ให้โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง”
อันเป็นคติธรรมประจำทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ Mrs. Esther Coopersmith ประธานกลุ่มผู้สนับสนุนพิพิธภัณฑ์เด็กแห่งกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นรางวัลแรกที่มอบให้แก่บุคคลสำคัญต่างประเทศ

รางวัลด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (FIRST INTERNATIONAL HUMANITARIAN AWARD) ที่กลุ่มผู้สนับสนุนพิพิธภัณฑ์เด็กแห่งกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ มาโดยตลอด

นับเป็นเกียรติและความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของพสกนิกรชาวไทย ควรแก่การ Jarvis ไว้ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยตราบกาลนาน